

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXV. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

2016. május-június

Vegyetek Szentlelket!

DR. VICZIÁN MIKLÓS

Olvasva Jézusnak ezen felszólítását (Jn 20,22), fülemben csengett egy másik „vegyetek!” biztatás is: amikor a vőlegényt váró öt okos szűz elhárítja a „balga szűzek” olaj-kérését avval, hogy „menjeteinkább a kereskedőkhöz, és vegyeteke magatoknak!” (Mt 25,1kk).

Vegyeteke! Itt is, ott is ugyanaz a szó szerepel a magyar Bibliánkban. Olajat lehet venni a kereskedőnél, de vajon van olyan üzlet, van olyan intézmény, vagy olyan személy, akitől Szentlelket lehet venni?

***

Eszembe jutott egy másik szomorú, de tanulságos történet is az Apostolok Cselekedetéből. „Simon mágus – ahogy Károli kommentálja

az eseményt – *üzérkedni akar a Szent Lélekkel.*” Simon ugyanis „pénzt ajánlott fel” az apostoloknak, hogy megvegye a Szentlélek osztásának képességét. Péter apostol – olvashatjuk az ApCsel 8,20-ban – a tőle megszokott vehemenciával elutasítja a vételi szándékot: „Vesszen el a pénzed veled együtt, amiért azt gondoltad, hogy pénzen megszerezheted az Isten ajándékát!”. Péter szavai két fontos tanulságot tartalmaznak számunkra is:

• Egyrészt a **Szentlélek nem árucikk**, nem vehető, sőt, aki már kapta, az sem adhatja tovább – sem pénzért, sem ingyen.

• Ez utóbbi tény a történet másik fontos tanulsága, ugyanis a **Szentlélek: Isten ajándéka**. Tehát a kezdeményező minden esetben Isten, hisz a Szentlélek a Szentháromság Isten egyik (egyenrangú) személye, aki felett semmilyen teremtmény, így az ember sem rendelkezhet.

A Szentháromság Isten az emberrel ma a Szentlélek által teremt és tart fenn kapcsolatot. A kapcsolatfelvételhez viszont gyakran olyan élő hitű

személyeket használ fel, akik már kapták a Szentlélek ajándékát. Olyanokat, akik már az Atya gyermekei, mert hit által elfogadták Jézus Krisztus helyettes áldozatát. A Szentlélek ajándéka – más szó-

val Isten ajándéka – az, hogy közvetlenül szólíthatom meg a világot teremtő és fenntartó Istent.

Hogy használja fel Isten a hívó embert? Úgy, hogy „Isten fia a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és Igéje által magának az igaz hitben megegyező, örökéletre elválasztott sereget gyűjt” (HK 54.), és seregyűjtéséhez embereket – a hívőket – használja fel.

Angyalének mennymenettel napján

Áldottak legyenek
a füvek és a fák,
és áldott legyen
a földön minden virág,
és áldott legyen az út,
áldott legyen a kő,
mert itt jár halk léptekkel
az Üdvözítő.

S áldott legyen az ember,
ha a mennyei
béke és szeretet
izzón átöleli,
és ha az emberiségnek
hasznára van,
s az Isten átöleli
lelkét boldogan...

Boruljon elé az ember,
a virág, a fa,
legyezd Őt körül
tavasz édes balzsama,
csókold fehér ruháját
napfény, levegő,
mert mennybe szállt
a feltámadt Üdvözítő!

Ölbey Irén

TeSzedd –
szépülő öko-sziget
házánkért

(6. oldal)

Isten Veled, Sziklaember,
Kárpát-medence
szellemi órállója!

(10. oldal)

Közgyűlésünk 2016 –
László Kálmán
Kanizsai-díjas

(12-14. oldal)

Vegyetek Szentlelket!

Ha már Jézus Krisztusban kaptad az Isten ajándékát, azaz a kegyelem és az örök élet bizonyosságát, akkor már Te is – Presbiter Testvérem – részt veszel az örökéletre elválasztott sereg gyűjtésében bizonyágtévő szavaiddal és életeddel. A Szentlélek pedig hathatóssá fogja tenni bizonyágtételeidet a hallgatók szívében, úgy, hogy hitet ébreszt bennük is... kapják ők is a Szentlélek ajándékát: a kegyelem és az örök élet bizonyosságát, a visszafogadást az atyai házba.

A Cselekedetek könyvének 8. részében leírt történet szép illusztrációja ennek. Samária lakossága a babiloni fogság idején betelepített, pogány hiedelmekkel élő, és közben zsidó vallási gyakorlatokat is folytató keverék nép volt. Ezért a hithű zsidók, ha lehetett, elkerülték a velük való érintkezést. Mondhatjuk, hogy a samáriaiak olyanok voltak, mint a mai átlag magyar lakosság.

István vértanú megkövezése után szétszóródott a jeruzsálemi gyülekezet, és „Fülöp lement Samária városába, és ott hirdette nekik a Krisztust”. A hirdetett Ige nyomán Krisztus követése kívánatosá vált a hallgatóság számára, „a sokaság egy szívvel és egy lélekkel figyelt arra, amit Fülöp mondott”, és sokan megkeresztelkedtek. Azonban személyes kapcsolatuk még nem volt a Szentháromság Istennel, csak Fülöp személye, tanítása, csodái ragadták magával Samária lakóit.

Ilyen jól előkészített lelki talajt talált Péter és János, amikor a jeruzsálemi apostolok küldetésében megérkeztek. Látva a buzgó gyülekezetet, „imádkoztak értük, hogy részesüljenek a Szentlélek ajándékában” – vagyis ne csak Fülöp személye, tanítása, csodái vonzzák őket, hanem tapasztalják meg a samáriaiak is, hogy Jézus Krisztus helyettes áldozata az ő bűneiket is elfedezi, és ők is idegenekből fiak lehetnek – és Atyjuknak szólíthatják a mindenható Istent – Jézus Krisztusért. A Szentlélek munkája, amely Fülöp igehirdetését felhasználva indult, Péter és János bizonyágtételével célba ért. A samáriabeliek is részesültek a megváltottság és az örök élet bizonyosságában. Hitüknek mintegy megpecsételéseként az apostolok kézrátételükkel tették emlékezetessé az eseményt.

A kézrátétel nem a Szentlélek közvetítésének, hanem a megszenteltekkel való közösségvállalásnak az aktusa volt. Hasonlóan ahhoz, mint amikor kiválasztották a diakónusokat (ApCsel 6,6), vagy amikor első missziós útjukra bocsájtják Pált és Barnabást (ApCsel 13,3). Timóteus is Is-

tentől kapta a kegyelmi ajándékot (nem a vénektől), de a vénék kézrátételükkel vállaltak közösséget fiatal szolgatársukkal (1Tim 4,14). Az áldozati szertartás évezredek gyakorlata húzódhat meg (talán) ennek hátterében. Ugyanis amikor az áldozati állapot fejére tették a zsidók a kezüket, ez annak a jele volt, hogy közösséget vállalnak az állattal. Azt fejezte ki, hogy ilyen komoly dolog a bűn. Nekem kellene meghalnom bűneim miatt, de helyettem ez az állat a helyettes áldozat. Mi – Isten újszövetségi népe – azokkal vagyunk közösségben, azok a testvéreink, akik ugyanabban a kegyelemben részesültek az Úr Jézus Krisztus helyettes áldozatáért.

* * *

Záró gondolatként térjünk vissza kiinduló kérdésünkhöz, lehet-e venni Szentlelket?!

Láttuk, hogy pénzért nem, de más módon sem „vásárolhatjuk meg”. Sem az erkölcsös élet, sem a jótékonykodás, de még a hűség templomba járás, vagy az önsanyargatás sem „fizetőeszköz”. Más ember sem adhatja nekünk, mert nem rendelkezik felette. A görög szövegben nem is ugyanaz a szó szerepel a szüzek olaj vásárlásánál, mint a Szentlélek vételénél. Más nyelvekben jobban érzékelhető a különbség. Jézus nem arra biztatta a tanítványokat, hogy meg-vegyék, hanem, hogy el-vegyék, azaz fogadják el Isten ajándékát, a Szentlélekkel való közösséget.

Amíg Jézus emberi testben köztük volt, addig a Szentháromság Isten a Fiú személyében volt a tanítványokkal. Csak a feltámadása után „adta” a tanítványoknak a Szentlélek ajándékát, úgy, ahogy megígérte nekik: „én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét” (Jn 14,16-17).

A Szentlélek közösségével megajándékozott tanítványok is egy szimbolikus cselekedet részesei lehetnek a Szentlélek vételkor. Jézus rájuk lehelt. Az Ószövetség görög fordítása (a Septuaginta) ugyanezt a szót használja, amikor Isten az első ember orrába lehelte az élet leheletét (1Móz 2,7). A feltámadott Úr Jézus Krisztus evvel is nyomatékostani kívánta, hogy Ő az Atyával és a Szentlélekkel egyenlő Isten. Ugyanaz, Aki jelen volt már az ember teremtésekor is.

Adja az Úr, hogy Te is, Presbiter Testvérem, részese légy Isten ajándékának, a Szentlélekkel való közösségnek!

Református konfirmációi hitvallás

SZENT FOGADÁS

(részlet)

Az Úr Jézus Krisztus vallásom szerzője,
Egyházamnak feje, lelke, vezetője.
Ő a fundamentum, út, igazság, élet:
Hozzá ragaszkodom, s követem míg élek.

Igéje szent, örök, mert az Isten Lelke
Nyilatkozik benne, s örökdik felette.
E szent ígén kívül nincs szükségem másra,
Semmi hagyományra, s emberi toldásra.

S mint az Úr igéje örök, szent és igaz:
Református hitem és vallásom is az.
Az egyházam magyar, magyar a vallásom,
Mert Istenemet csak magyarul imádom.

Református egyház, mert az Úr beszéde
Toldás nélkül, tisztán hirdettetik benne.
Büszkén viselem a református nevet,
És hogy az lehetek, áldom Istenemet.

Jöhetnek kísértők, jó avagy rossz napok,
De reformátusnak holtig megmaradok.
Örömben, bánatban, bármi sorsom legyen:
Egyházamhoz soha nem leszek hűtelen.

Másoknak vallását nem sértem, tisztetem,
De a magamét, mint legjobbat szeretem.
Szent fogadásom, hogy hű leszek hozzája,
Igy lesz enyém egykor élet koronája!

* * *

Irta: id. Benkő István, rákospalotai református lelkész (1854–1920), aki Benkő Istvánnak, a Rákospalota-Óvárosi Gyülekezet lelképásztorának, a volt Külső Budapesti Egyházmegye esperesének (1889–1959) édesapja.

Megjelent a szerző 1912. évi kiadású „Keresztyén imádságok” c. kötetében.

Közreadta: Szigethy János, újpest-újvárosi lelkész, a szerző dédunokája, akinek a gyülekezetében és a Rákospalota-Óvárosi Gyülekezetben több évtizedes hagyomány a konfirmáció alkalmából ennek a fogadalomtételnek az elmondása.

Sorsok – énekeink háttérében (X.)

Hallelujah!

„Fiaim!
Csak énekeljetelek...”

**Pósa Lajos
(1850–1914)**

1914. július 9-én hunyt el Pósa Lajos. A szarajevói merénylet (június 28.) után már gőzerővel folyt az I. világháború előkészítése. Ma már kideríthetetlen,

hogyan milyen csapásokat mért ez a tény a magyar gyermekirodalom szelídelelkű megteremtőjére. Sok évtizedes munka, álom omlott össze. Pósa Lajos oly annyira a gyermekirodalomra koncentrált, hogy házasságát is erre alapozta. Andrassy Anna Lídiát vette feleségül, aki kizárólag gyermekregényeket írt, s ezeket Pósa Lajosné néven – s nem saját néven – adta ki. *Az én újságom*-on több tucat korosztály nevelődött – köztük a szellemiséget őrző, de már mások által szerkesztett évfolyamokon e sorok írója is. Versesköteteket, ifjúsági regényeket is írt.

Híres éneke, a *Mennyben lakó én Istenem* az 1921-es énekeskönyv legnépszerűbb éneke volt. Énekelték otthon, mezőn, munka

közben. Csupa derű, hit, Istenbe vetett bizalom árad belőle. Volt, amikor temetesen hangzott el, mert az elhunyt kedves éneke volt... – A kommunista hatalombitorlás évében ezt és néhány társát kizárták. Ne biza-
kodjanak a magyarok Istenben!...

Ne tűnjék cinikusnak megállapításunk, hogy Trianon egyetlen jótéteménye az, hogy az utódállamok reformátusainak énekeskönyveiben megtalálható. Tele torokkal fűjták és énekelik mindmáig Kárpátalján (Ukrajnában), Sepsiszentgyörgyön (Romániában), Torontálvásárhelyen (Szerbiában), Laskón (Horvátországban). Ott nem akadályozta a világ proletárjainak egyesülését...

Ismerkedjünk meg Pósa Lajossal. Rimaszombat szülőtte, Sárospatak neveltje. Jogász, újságíró, de már kezdő korában a gyermekeké. Nem sokkal halála előtt írói jubileumán a kultuszminiszter ajándékot kívánt adni az állam nevében. Mi lenne az, aminek örülné? Pósa Lajos szabadkozva hátrította el a nagyértékű ajándékozást. Végül engednie kellett. Hívják meg uszonnára *Az én újságom* előfizetőit. A miniszter kapott az ajánlaton. Hány gyermeket kell meghívni? 30 ezer előfizető volt... – Nyáridőben a Városligetben hatalmas katonai sátrakat állítottak fel. Pesti

és környékbeli gyermekek – „csak” párezer – el is jöttek. Mindenki kapott kakaót, kalácsot és neves színészek mentek sátorról-sátorra rövid műsoraikkal.

Pósa Lajos halálával Benedek Elek folytatta rövid ideig a szerkesztést, majd idősebb Gyökössi Endre, aki „civilben” a MÁV dolgozó mintegy százezer gyermekének ügyeit intézte. (Mondjuk? Az uralmat bitorló Magyar Kommunista Párt az elsők között deportálta ezért az Alföldre. Ez is a szocializmus építéséhez tartozott.) Aki még ismeri az éneket, tanítsa gyülekezetében mind a felnőtteknek, mind a gyermekeknek:

*Mennyben lakó én Istenem,
Vedd füledbe dicséretem.
Téged dicsér egész világ,
Néked köszön a kis virág.
Erős vihar, kis gyenge szél,
Tenger, patak hozzád beszél.
Az ég s a föld telve veled,
Legyen áldott a Te neved.*

*Mennyben lakó én Istenem,
Könyörgök, légy mindig velem.
Ha kél a fény napkeleten,
A te szemed rajtam legyen.
És ha leszáll napnyugaton,
Te légy, atyám, az oltalom.
Terjeszd ki rám áldó kezed,
Legyen áldott a te neved!*

Dr. Papp Vilmos

A keresztyén vallás summája

„Isten az iránta való fontos és lehetséges tiszteletnyilvánításnak veszi, ha a hívők hozzá imádkoznak.”

Néhány mondattal lejjebb a reformátor így zárja a fejezetet: „Aki nem hívja Istent segítségül, az nem adja meg Neki a tiszteletet.” És itt egy nagyon lényeges momentumról van szó, amelyre talán nem, vagy csak ritkán gondolunk. A segítségkérésről mint istentiszteletéről. Ebben az esetben tehát az ima nem csupán az istentisztelet egyik eleme, hanem önállóan is istentisztelet, s ahogy a mottóban is olvashatjuk, „fontos és lehetséges” kifejezési eszköz és mód, és mint ilyen, önmagában is teljes. Legyen az bűnvalló, esedező-könyörgő, közbenjáró, sőt hálaadó. Mert az Isten tiszteletét nem a tárgy határozza meg, nem az adott helyzet, még csak nem is az előbbiekből következő hanghordozás, hanem maga a lelkület, s az a tény, hogy Istenhez fordulok. Nem az önmagam által kreált vagy a környezetem hamis képzelete és normája szerint fölkínált bálványokhoz, vagy ami még ennél is rosszabb, szinte ész-

Bullinger: A keresztyén vallás summája 7.1.

revetlenül bálványtalanított bálványokhoz, hanem ahhoz, akiről a huszonnégy vén így vall: „Mélto vagy Urunk és Istenünk, hogy tied legyen a dicsőség, a tisztesség és a hatalom, mert te teremtettél mindent, és minden a te akaratedből lett és teremtett.” (Jel 4,11). Minden őszintén elmondott imádság ennek kifejeződése. Isten tisztelete. A kérdés már csak az, hogy minek van prioritása? Az Isten tiszteletének – s ez mennyire tudatosul – vagy a tárgynak, amit önmagunknak vagy másnak el akarunk kérni? A cél tehát lehet hármás – s ez rendjén is van –, a sorrend azonban elsődleges kell legyen. És ebben a sorrendben az Istennek, az ő tiszteletének kell az első helyen állni. Ha ugyanis az imádságban nem az istentisztelet az első, akkor csupán akaratos, toporzékoló és követelőző gyermekek vagyunk, akik egyedül vágyaik teljesülését várják. *Felnőtt, tudatos imádkozókká kell válnunk*, olyanokká, akik először

is megalázzák magukat Isten fölséges trónusa előtt, akik mindenekelőtt imádják őt, s csak utána állnak elő kéréseikkel. Legyen ebben példa előttünk a könyörgő leprás, aki így szólt Jézushoz: „Ha akarod, megtisztíthatsz” (Mk 1,40b). Ezzel elismerte mindenhatóságát, azaz istenségét, amely előtt istentiszteletet gyakorolva térdre borult, s a megtisztítást, mint lehetséges opciót, az Ő akaratára bízta.

Apostagi Zoltán

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVEISEG LAPJA

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilma királyné-út 5.
Telefon J. 340-43.
Kiadóhivatal: Hermina-út 37.

Főszerkesztő:
DR. BALTAZÁR DEZSŐ
Felelős szerkesztő:
SZABÓ IMRE

A Magyar Presbiter az összes presbítereknek
és ORFÖS tagdíj fejében jár.
Kérjük a presbítereket, hogy ezt a tag-
díjat, amely évi 1 P, mulasztatlanul küldjék be.
Akkinek saját címére megy a lap, azoktól 1,20
P bekioldást kérjük.

Zeppelin és a börtönmisszió

**DR. KIS DOMOKOS
DÁNIEL**

„Presbiter a fron-
ton” – Ez a címe a
Magyar Presbiter
azon rovatának,
melyben a presbi-
terek helytállásáról,
feladatairól, kihí-
vásairól olvashattak a presbíterek, reformá-
tus hívek.

„Istentisztelet” a börtönben. Ezzel fog-
lalkozik az 1931. decemberi számában lap-
elődünk, s ezt a fontos témát most kedves
olvasóinkkal is megosztjuk. Az alábbiak-
ban a szöveg írójaként megjelölt budapesti
presbiter idevonatkozó beszámolóját teljes
terjedelmében közöljük.

„Vasárnap délután 3 óra után a börtön-
missziós lelkésszel (ő van a kórházmisszió-
val is megbízva) részt vettem a vizsgálati
foglyoknak tartott istentiszteleten a Markó
utcában. Szomorú, de egyúttal megható és
felemelő látványt nyújtott. Az I.
emelet folyosókeresztvezésénél
szuronyos puskájú őrkötől kí-
sért foglyok pokróccal elzárták
a lépcsőnek bejáratát. Felállítot-
tak egy emelvényt, és arra he-
lyeztek egy fehér abrosszal le-
takart asztalt. Melléje állítottak
egy rozoga harmóniumot. Jelen
volt még a börtönmissziós hölgy
is, kit a rabok anyjának, vagy
angyalának neveznek, mert ő
állandóan látogatja, vigasztalja,
tanácsokkal és egyebekkel is el-
látja úgy a férfiakat, mint a nő-
ket.

A rabokat felállították a fo-
lyosókon bizonyos távolságra:
a férfiakat a hosszúfolyosó 2 ol-
dalan, a keresztfolyosón pedig
nekik láthatatlanul a nőket. A
harmóniumon egy fiatal, intelli-
gens, úri családból származó

vizsgálati fogoly játszott. Volt a férfiak kö-
zött egy csendőrszázados, egy főhadnagy...,
csupa fiatal, vagy középkorú férfi. A nők is
nagy részt fiatalok voltak, de ezek nem igen
tartoztak az úri körökhöz.

Az istentisztelet nekik eleinte szórakoz-
tató változásszámba ment, de lassankint
áhítatos hangulat vett rajtuk erőt. Többen a
szétoztott imakönyvekből – nekik még a
régebbiekből vannak – énekeltek is. Bizony
jó volna, ha mindegyikre jutna egy újabb
kiadású imakönyv, és egy Újtestamentum
is hozzá!

Legnagyobb hatást keltették náluk a lel-
kész kórházi beteg-látogatásának érdekes
és szívhez szóló adatai, és mikor a Zeppe-
linről beszélt – épp aznap volt Pesten –, és
arról, hogy ő is látta útja közben a technika
ezen csodáját méltóságteljesen úszni a leve-
gőben. Egy központi akarat, a parancsnoké
vezette és irányította. Ha ennek nem enge-
delmeskednének mindnyájan, akkor az óri-
ási alkotmány nem tudna működni. Ilyen
központi gondolatnak kell, illetve kellene
lenni életünkben Krisztusnak, prédikálta a

lelkész. Ez bizony mindnyájunkra is vonat-
kozik.

Az istentisztelet után szétoztott a foglyok
között a lelkész Ref. Figyelő példányokat és
traktátusokat, mit örömmel és hálával fo-
gadtak. Azután szétmentek őreikkel a ra-
bok: a férfiak a hosszúfolyosó külső lép-
csőjén, a nők a keresztfolyosó nyitott lép-
csőcikkakkjain át, és lassankint eltűntek a
négy emelet sor folyosóinak egyes celláiban.

Ezek az istentiszteletek nagyon fontosak
a rabok lelki építésére, de nem elégsége-
sek, mert akik kiszabadulnak innen, és a
fegyházakból, rendszeresen semmi vagy kevés
pénzzel és foglalkozás nélkül állnak sok-
szor, mint a társadalom kivetett páriái az
utcán. Mihez fogjanak, ha sem lakóhelyük,
sem pénzük, sem állásuk. Ki fogad fel és
fogad be egy kiszabadult rabot. Félnék az
emberek a visszaeséstől, és nem is egészen
alaptalanul bizalmatlanok. Az embereknek
a visszaeséstől való félelme viszi azután
közülük a megjavulni akarókat is az elkese-
redés kísértésébe, taszítja őket könnyen új-
ra börtönbe. Csak akinek Jézus fogja kezét,
tud nagy kísértéseknek ellentállni.

Anyaszentegyházunknak, mint Jézus tes-
tének feladata, talán kötelessége is, nemcsak
a kórházból, de a börtönből kiszabadult re-
formátus férfiak és nők sorsát is elviselhe-
tőbbé tenni. Jobban támogatni közülök
azokat, mégpedig erkölcsileg és anyagilag,
kikben a büntetés, a szabadságvesztés el-
szenvedése a jobb, új életre való vágyat éb-
resztette, nehogy a mindenkitől való elha-
gyatottság érzésének hatása alatt újra el-
bukjanak. Azonkívül, mint a kórházból,
úgy a börtönből távozók sorsára – néha lélekmentésre is – a szó-
székekről és az egyházi lapok-
ban nyomtatékosan fel kellene
gyakrabban, évente hívni a hí-
vők figyelmét. Közülök a tehe-
tősebbeket a kiszabadult rabok
testi és lelki szükségéi iránti fe-
lelősségérzésre figyelmeztetni
és inteni.

Nem szabad megfélekedezni
arról, hogy a betegek- és fog-
lyokkal való törődésre az Úr Jé-
zus az „utolsó ítélet”-ről szóló
Ige szerint nyomtatékosan fi-
gyelmeztet minket, saját elő-
nyünkre azt lelkünkre kötve! A
szeptember 1-jén életbelépő
belmissziói zsinati törvény
ezekre nézve is általános irány-
elveket szab, hátra van azonban
ennek gyakorlati megvalósí-
tása.”

Graf Zeppelin LZ-127 Budapest, 1931. március 29.

„Mindennapi” természettudomány

DR. NAGY MIHÁLY

A címből kiderül, hogy lesz szó természettudományról is. A jelzőt – mindennapi – kétféle értelemben is ideillőnek gondolom.

Először is azért, mert ezekben a rövid írásokban nem lesznek a legtöbb emberből idegenkedést kiváltó képletek, táblázatok. A bennünket körülvevő természet mindennapi, általunk ismert jelenségeiről lesz szó.

A jelző másik vonatkozása a Máté 6,11-gyel kapcsolatos. A Hegyi beszédben olvassuk róla, hogy amikor Jézus imádkozni tanít, a min-taimádság egyetlen, a szükségleteinkre vonatkozó kérdése így hangzik: „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”. Ahogy a testi szükségünk minden nap táplálékra, a lelki szükségünk is táplálásra szorul. Ennek egyik lehetősége az Isten Igéjének tanulmányozása, de lelki táplálék az imádkozás is.

A természettudományok területéről válogatott, itt következő példák mindig rendelkeznek bibliai vonatkozással. Ezáltal azt szeretném megmutatni, hogy a teremtett világ törvényei és a Biblia, a keresztyén gondolkodás nem állnak ellentétben, inkább kiegészítik egymást.

Newton harmadik törvénye

Szokták ezt a törvényt szemléletesen a hatás-ellenhatás, vagy a kölcsönhatás törvényének is nevezni. Lássunk két példát.

Két korcsolyázó áll kis távolságra, egymással szemközt a síma jégen. Egyikük hirtelen megfogja társa mindkét kezét, és elkezd húzni maga felé. Úgy érzékeli, hogy ez sikerül neki, mert egyre csökken közöttük a távolság. A jégpálya szélén levők pedig azt látják, hogy hiába csak egyikőjük volt a kez-

deményező, mindegyik korcsolyázó elmozdul a másik felé.

A másik példa talán még meghökkentőbb. A tavon hosszú, könnyű csónak van nyugalomban, egyik végében áll egy ember, aki egyszer csak elindul a csónak másik vége felé. A parton állók meglepődve tapasztalják, hogy a csónak is elmozdul az ellenkező irányba. Ha a csónak tömege éppen kétszerese a rajta levő ember tömegének, az el-

mozdulása csak feleakkora lesz, mint a rajta mozgó emberé. A jégen álló két ember, mikor megfogja egymás kezét, valamint a csónak és az ember közt kapcsolat van. Amikor az egyik erőt fejt ki, nyugalomból mozgásba lendül, az erő a rendszer mindkét tagjára egyaránt hat. Vagyis a természetben egy rendszeren belül az erők mindig párosával, kölcsönhatásban lépnek fel.

Ez a **kölcsönhatás** a keresztyén gondolkodásban és gyakorlatban is érvényesül. Lássunk példát a **lelki kölcsönhatásra**. Pál apostol levele elején azt írja, sokat gondol a gyülekezetre és reméli, egyszer már személyesen is eljut hozzájuk. Arra vonatkozóan, hogy mit remél ettől a találkozástól, idézem a levél egy mondatát: „*hogy együtt bátorodjunk meg közöttetek egymás hite által, a tietek és az enyém által*” (Rm 1,12). Pál tehát ismerte a lelki kölcsönhatás törvényét. Tudta, hogy a személyes találkozás nem csupán a gyülekezet tagjainak lelki erősödését fogja szolgálni, hanem az ő hite is erősödni fog. Másik példa: Timóteus egy alkalommal jó híreket hoz Pálnak a thesszalonikai gyülekezetről. Erre reagálva írja levelében: „*Mert egyszerre feléledünk, ha ti szilárdan álltok az Úrban*” (1Thess 3,8).

A lelki kölcsönhatás törvénye számunkra is fontos lehet.

Mit jelent nekem a Biblia?

2017 októberében fogjuk ünnepelni, ha Urunk megengedi, a reformáció születésének 500. évfordulóját. Ennek előzeteseként lapunkban sorra vesszük a hitújítás sarkalatos elveit, s ezekről megkérdezzük olvasóinkat, presbitereket, egyházi vezetőket, szerkesztőségünk tagjait. Ezek az elvek: egyedül a Szentírás, egyedül Krisztus, egyedül hit által, egyedül kegyelemből, egyedül Istené a dicsőség. Most az egyedül a Szentírás elvéről olvassunk vallomást Mit jelent nekem a Biblia? címmel. Várjuk Kedves Olvasóink gondolatait és vallomásait is! (drbl)

Szent-Írást. Szent könyvtárt, hatvanhat könyvvel.

A *szent* jelentése – Isten vonatkozásában – tökéletes, hibátlan, mindentudó, mindenható. A Biblia ennek a szent Istennek a kijelentése: tökéletes, hibátlan, és minden olyan ismeretet tartalmaz, amit Isten önmagáról, teremtett világáról, s benne az emberről is a tudásunkra kívánt hozni. Mivel a Teremtő szól benne a teremtményhez, bíráltnak, önkényes válogatásnak nincs helye!

E mögött az iskolás személytelenséggel megfogalmazott meghatározás mögött azonban személyes hitem és tudatos döntésem áll. Úgy olvasom naponként – immár több mint hatvan éve – mint a szent Isten hozzám szóló szavát. Szeretem felismerni benne az összefüggéseket, a sokszor egymástól több évszázadnyi távolságra lejegyzett iratok csodálatos összhangját. Nagyon meggazda-

gítja bibliaolvasásomat az informatika világa. A nehezebben érthető igéket számos fordításban, és különböző nyelveken olvashatom párhuzamosan, és bár nem tanultam a Biblia nyelveit – a hébert és a görögöt –, elektronikus értelmező szótárak és kommentárok segítségével szeretek mélyére ásni az olvasott szövegnek. Öröm számomra az is, ha egy-egy megértett igé úgy tudok továbbadni élő szóban vagy írásban, hogy azzal másokat is meggazdagítsak.

A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy az Isten embere tökéletes és minden jó cselekedetre felkészített legyen (2Tim 3,16-17).

Dr. Viczián Miklós

TÉ SZEDD!
ÖNKÉNTESEN A TISZTA MAGYARORSZÁGÉRT!

Tisztaság – jövő

Legyen elérhető, szépülő öko-sziget hazánk is!

DR. BÉKEFY LAJOS

Egy évvel ezelőtt örülhettünk először annak, hogy lapunkban a TeSzedd! plakát megjelent. Újdonságával, meg azzal, hogy éppen egy egyházi lap is közli az országos nagytakarításra hívó plakátot, először bennünk is töprengést keltett. Aztán szerkesztőbizottságunk is jó szívvvel mondott rá igent. Hogy miért? Először is, mert olyan

ügyet támogathatunk vele, ami által szebb, lakhatóbb, tisztább, sőt elérhetőbb lesz lakókörnyezetünk. Hívó emberként rögtön beugrott Urunknak és Pál apostolnak számos Igéje a lelki, s ennek következtében külső tisztaságról is. Amikor például Titusznak írja: „Minden tiszta a tisztának” (Tit 1,15). Ez első renden az elme, a lelkiismeret és a szív tisztaságára vonatkozik, de ki tudná elválasztani a belső tisztaságigényt a külső rendteremtéstől. Hát nem előbb a tisztaság igényének kell megfogannia bennünk, hogy aztán seprűt, gereblyét, hulladékzsákot, gyűjtődobozt vegyünk kezünkbe a nagytakarításhoz? Meg hogy egyáltalán rászánjuk magunkat. Végre közügyggyé lesz ez is: a tisztaság igénye, elvárása másoktól és magunktól, aztán a megteremtett tisztaságra, rendre vigyázás. S annak öröme, az a sajátosan jó érzés, hogy van gazdája ebben az országban minden kis szögletnek. Két éve írtam e hasábokon arról, hogy a dán főváros, Koppenhága kapta meg 2013-ban az Európa legtisztább öko-fővárosa díjat. Ők már túl vannak a zöldmozgalom első hullámán, amelynek során hazájukat kitakarították. Már ott tartanak, hogy óvodától egyetemig ismerik és betartják a „*hat kevesebb programját*”: kevesebb szemetet, kevesebb zajt, kevesebb vasutat, kevesebb energiapazarlást, kevesebb értelmetlen, kidobott „cuccokat” okozó bevásárlást, kevesebb forgalomtorlódást. Mint annyi mindenben, ami náluk folyamatosan alakult ki, azt nekünk itthon szinte egyszerre kell pótolni. De lehet és kell is ezt tennünk! Ehhez nagyszerű lehetőség a TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarorszáért! idei négy napja is, április 28–május 1. között. Az akkori cikknek ez volt a címe: „Legyen minden templom, parókia, egyházi temető, iskola öko-sziget”. S most elnézem e plakátot, s biztos leírom: ez egy egész országra is igaz lehet.

De mi kell ehhez? Csupán egy kis odaszánás: időből, energiából, önkéntességből, lemondásból. S mi a jutalom? Annak látványa

és valósága, hogy kezünk nyomán kizöldül, kivirul az ország. Nem erről álmodott a református Móricz Erdély-trilógiája Tündérmézőjében, vagy „Kert-Magyarország apostola”, Somogyi Imre 1942-ben? És nem ezt mutatták fel az ápolott kertű parókiák, temetőkeretek századokon át Kárpát-medence szerte? Most eszembe jut az is, hogy Isten hétszer mondta ki az egész teremtett világra, s az emberi környezetre, amit alkotott, hogy jó. Neki jótetszésére volt, ami létrejött. És vajon mai világunkról, szűkebb, annyiféle módon szennyezett, teleszemetelt környezetünkről mit mondana? Kálvin arra tanított, hogy a teremtett világ használatának a helyes módjával is imádjuk Istent, tehát azzal, hogy nem tesszük tönkre keze, Lelke alkotását, sőt gondozói, őrizői, gondnokai maradjunk. Valami megindult pár éve nálunk is. Öko-tudatosságot kezdünk tanulni, tanítani. Évszázadok drága kincsünk ez is. Albert Schweitzer szőlt a múlt század elején arról, hogy nagyon veszélyes korban élünk. Az ember kontrollálja a természetet, de önmagát nem. Tehát minden a fejben és a szívben fordul meg, dől el, épül fel vagy omlik össze. A tiszta Magyarország megszületése is! Dán és svájci, német és skandináv, holland és angol protestáns testvéreink két évtizede (!) megfogalmaztak egy kiáltványt, „Békekötés a környezettel” címmel. Ebben figyelmeztetnek: csak vendégek vagyunk a Földön. Nem mindegy, mi marad utánunk. Szemét, felfordulás a vendégeskedés után, vagy rend, s az odafigyelés, a „rangos ittlét” megbecsülésének sok-sok apró jele: otthonunkban, falunkban, városunkban, templomunkban, munkahelyünkön. Ma, holnap és napjaink során, meg azok végén? Hitünk, eleink tiszta udvar, rendes ház mozgalmá nem a másokra áthárított rendben tartás szlogenje volt. Nem köztisztasági vállalatok végezték helyettük a dolgokat, hanem önmaguk, saját kezükkel. Meg is látszott! És a legjobb külföldi protestáns példák egybehangzó, meggyőző üzenete is ez: Szedd, Tè is szedd, hogy tisztább legyen hazád, házad, egyházas tájéka! Rápillantok erre a beszédes plakátra. Két fiúcska és egy kislány tüsténkedik, hogy rendbe szedjék környezetüket.

Ezt látva, nekem is van egy álmom, s hiszem, a Kedves Olvasónak is. Mire ők így, az idejében elsajátított igényesség és öko-tudatosság viselkedésmódjával és normájával felnőnek, talán már nem lesz többé szükség TeSzedd!-re sem. De addig még sok dolgunk van! Április 28. előtt és május 1. után is. Hogy tisztább, elérhetőbb, élvezhetőbb, otthonosabb legyen az ország. Egyre inkább az ő hazájuk. Csak rajtunk, rajtuk múlik!

Éhezünk, szomjazzuk az igazságot

KNLONÉ TŰSKI GABRIELLA

„Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.

Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtettek”

(Máté evangéliuma 5,5-6).

Nem telik sokba és máris kialakult egy újabb félreértés. Legyen az a gyülekezetben, biblia csoportban, gyűlésen, házastársunkkal vagy gyermekünkkel.

Könnyen félreérthetjük a másik szavait, indokait, cselekedeteit. Van, aki könnyen megsértődik ilyen helyzetben. Van, aki bemérgesedik vagy épp visszahúzódik. De a nagy vonalat tekintve majdnem mind egy ponton lyukadunk ki: szeretnénk meggyőzni a másikat saját szempontunkról.

Igenis, éhezünk, szomjazzuk az igazságot. Magánéletünkben, gyülekezetünkben, munkánkban egyaránt. Kérdés az, hogy kinek az igazságát?

Könnyen hitetem magam, hogy szelíd természetű vagyok. De tudom magamról, hogy ha kívülről nem is látszik, lehet, hogy bensőm dül-fül bizonyos helyzetekben. Talán ez akadályoz meg sokszor abban, hogy első lépésként Istennél keressem az igazságban való megelégtetést. Sok hívő ember vesz körül, aki erre jobban képes. Azonnal imádkoznak, Isten elé tárják az aktuális helyzetet. Sajnos én csak lassan tanulok és napról-napra birkózom ó-emberi ösztöneimmel.

Nem is tudom, mennyi szomorúságot okozhatok ez által másoknak. Hisz ha később tovább lépünk, megegyezünk, megbocsátunk, akkor már előre tekintünk. Ami volt, az volt.

Hála Istennek, hogy mégis, minden elhamarkodott első lépésem

ellenére, Ő tanít. És megszólít. És int. Nem könnyű ezt ilyen őszintén megírni. Szívesen szépíteném gyengébb adottságaimat a Nagy Világ előtt. Mégis úgy gondolom, most így van rendjén. Ha belső igazságérzetem gyakran meg is csalhat, tudom, hogy az Úr Jézusnál találok a valódi éhségemre való megelégtetést. Hisz az Úr Jézus olyan egyszerűen és tisztán tanít, ma is.

Jézus azt mondta nekik: *Én vagyok az élet kenyere: aki énhozzám jön, nem éhezik meg, és aki énbennem hisz, nem szomjazik meg soha (János 6,35).*

Egy kicsit később meg: *Én vagyok az út, az igazság és az élet (János 14,6a).*

Pilátus nem ismerte fel Jézust, az Igazságot, pedig ott állt előtte. De mi húsvét után élünk. Az út tisztán feltárva. Csak Jézusnál tudunk újra megelégtetni. Amikor éhezünk és szomjazzuk saját igazságunkat. Amikor kong a lelkünk gyász, bú, mérgeesség miatt. Amikor rémít a világ igazságtalansága. Amikor megesz a lelkiismeret-furdalás vagy fájdalom rágja múlandó testünket. Nála, Jézusnál, keressük a megelégtetést. És ha mi nem is vagyunk szelídek, Jézus az.

Jézus, nyájas és szelíd, Láss meg engemet, Hallgassad meg, hű Megváltóm, gyermekedet!

Bűnöm láncát oldja fel Kegyelmed s a hit; Törjed össze balga szívem bálványait!

Szabadságot adj nekem És tiszta szívet, Vonj magadhoz, Jézusom, hogy járjak veled!

Vezess engem utadon: Magad légy az út, Melyen lelkem a halálból életre jut.

Jézus, nyájas és szelíd, Láss meg engemet: El ne engedd, hű Megváltóm, már kezemet!

Prynne G.R., 1818–1903

A források

A Sátán mindig be akarja temetni az Isten forrásait az életünkben. Nekünk küzdenünk kell a forrásokért! Naponta kell kilapátolni belőlük mindazt a homokot, amit a sátáni erők beleszórnak, hogy eltömítsék az életünkben az ige forrását, a Szentlélek forrását, a bűnbánat és bűnbocsánat forrását, az áldások forrását. Izsák azonban kiásta ezeket a forrásokat, mert növekedni akart még tovább, birtokba kellett vennie az előtte álló földeket, és ezekhez neki szüksége volt ezekre a forrásokra. A kútásás mindig munkát, mindig energiát, befektetést, küzdelmet jelent, de enélkül soha nincs növekedés!

Ahogy olvassuk a történetet, azt látjuk, hogy Izsák kiásta az első forrást, de megjelentek a gérári pásztorok, és lehetetlenné tették a forrás „működését”. Ezért ezt az első forrást Izsák elnevezte Észeknek. „Észek” azt jelenti a héberben: „civakodás, viszálykodás, emberi konfliktusok”. Ezek azok a dolgok, amelyek lehetetlenné teszik azt, hogy a forrás mellett bőségben és növekedésben éljünk. Nézzétek meg, hány gyülekezet szenved attól, hogy jó a tanítás, van ige, van még Szentlélek is, de a gyülekezet tagjai viszálykodnak, pártoskodnak, és az egész gyülekezet tele van kapcsolati problémákkal és nem rendezett emberi konfliktusokkal. Az ilyen gyülekezetekbe jöhetne prédikálni Billy Graham, Bonnke vagy akár Pál apostol is, nem lenne növekedés, mert a jó forrást megmérgezik az emberi konfliktusok. Az ilyen forrásnál nem lesz élet, innen tovább kell lépni.

Izsák megint kiás egy forrást, de ott is megjelenik az ellenség. Ha találunk egy forrást, az ellenség mindig megjelenik. És a második forrást Izsák „Sztinának” nevezte el, ami azt jelenti: „hitvita, elvi, teológiai konfliktusok”. Ha nem emberi konfliktusok vannak, akkor elvi meg nem értések, vitatkozások, teológiai harcok vannak. Ez az előzőnek bizonyos szempontból az ellentéte. Az ilyen gyülekezetben lehet, hogy alapvetően jól megvannak a testvérek egymással, csak sose értenek egyet. Nincs közös cél, közös hitvallás, közös bibliai látás, hanem vannak a viták. De az ilyen forrás mellett sem lesz soha növekedés és élet! Izsák innen is továbbáll. És jegyezzétek meg, hogy nem csak Izsák, de a Szentlélek is továbbáll onnan, ahol a forrásvizet megmérgezik az emberi vagy teológiai konfliktusok és harcok. Addig, amíg nincs egység, akár emberi, akár elvi szinten, addig a forrást hatástalanná tesszük a magunk számára és a nyájaink, a ránk bízottak számára is, addig csak beszűkülés, veszteségek és kudarcok lesznek az életünkben és a szolgálatunkban.

Izsák felszedelőzködik, és megy tovább, míg el nem ér addig a forrásig, ahol már sem emberi, sem teológiai konfliktusok és harcok nincsenek, és ezt a forrást elnevezi „Rehobótnak”, ami azt jelenti: „tágas tér”. Tágas térre csak az ilyen forrásoknál jut az ember és a gyülekezet! És a tágas téren lehet növekedni és szaporodni, ott lehet áldásokat örökölni és győztes harcokat megharcolni.

(1Móz 26,14-22 alapján)

Dr. Szabó Károly

Reciprok

avagy gondolatok Jézus mennybemeneteléről

APOSTAGI ZOLTÁN

Azt gondolom, hogy akárcsak a legalapvetőbb matematikai ismerettel rendelkezők számára is ismerős e címbéli fogalom. Nekem – mivel vizuális típusú vagyok – a törtek, illetve azok reciproka, az áltörtek jutnak eszembe. Ilyen pl. a kétharmad és a három ketted. Ez a matematikai képszerűség lebegett előttem akkor, amikor a következő sorokat olvastam. „Ő a mennyet nem hagyta el, amikor onnét leszállt hozzánk; de tőlünk sem távozott el, midőn ismét visszament a mennybe.” (Augustinus: Szentbeszéd Urunk mennybemenetelére) Mindkettő közös mondanivalója, hogy nem távozott el. Azt is mondhatnám, hogy ez a reciprokbeli egy. Az állandó, a lényeg. Persze, ha mindezt Jézusra alkalmazzuk, akkor talán némi magyarázatra szorul.

Ha az idézet első felét olvassuk, akkor egyértelműen Krisztus megtestesülésére kell gondolnunk. Augustinus máshol is hangsúlyozza, hogy az Ige – megtestesülése ellenére – a mennyben maradt. (Lásd: Beszéd János evangéliumáról 35.5) Ez az az állapot, amikor – matematikai nyelven szólva – a tört több, mint egy. Ezt az egyházatya egyik karácsonyi beszédében így fogalmazta meg: „elrejtette, ami volt, s azt mutatta, ami lett” (187. beszéd). Ugyanakkor a mondat második fele arról szól, hogy Jézus visszament. Már nem láthatjuk. Érzékszerveink számára ez az a tört szám, amely kisebb egynél. És noha fölment a mennybe, láss csodát, jelenléte mégsem változott. Jézus egyszerre van jelen a mennyben és a földön. Elment, hogy helyet készítsen számunkra, de anélkül, hogy eltávozott volna. Igen, ez Urunk mennybemenetelének kettős üzenete. Tudom, az ígék is sorra eszünkbe jutnak. Akár a János 14,2b, melyre utaltam, vagy az ugyancsak jól ismert „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” ígérete (Mt 28,20b). A kérdés csak az: tudunk-e e kettősségben élni?

A tanítványoknak avval kellett szembesülniük, hogy Krisztus királyságának ideje még nem érkezett el. Pedig nagyon várták. Erre mutat a nyíltan megfogalmazott kérdésük is. „Uram, nem ebben az időben állítod helyre Izrael országát?” (ApCsel 1,6) Az állítod helyre mutatja Jézushoz való szoros kötődésüket. Urunk, neked itt kell maradni, meg kell kezdeni országlásodat – gondolták mély meggyőződéssel. S mi magunk is számtalanszor föl tesszük a kérdést. Szeretnénk, ha mindenütt Isten igazsága érvényesülne, ha korunkra az Ő kizárólagos uralkodása volna jellemző. Ha már most megvalósulnának Ézsaiás próféciai: „A tehén a medvével legel, kölykeik együtt heverésznek, az oroszlán pedig szalmát eszik, mint a marha. A csecsemő a viperalyuknál játszadozik, és az alig elválasztott gyermek mérges kígyó üregébe dugja a kezét. Nem árt, és nem pusztít szent hegyemen senki, betölti a földet az Úr ismerete, ahogyan a tengert víz borítja” (11,7-9). De tudomásul kell venni: még nem jött el az Ő ORSZÁGA. Ezért aztán amikor Jézus fölment a mennybe, azt olvashatjuk az apostolokról: „feszülten néztek az ég felé” (ApCsel 1,10a). Egyfelől tele voltak ígéretekkkel, ám a megélt valóság mégis azt mutatta, hogy magukra maradtak. Nem láthatták, és nem tapinthatták. Nem hallhatták úgy, ahogy addig. És mégis el kellett hinniük,

hogy velük van az Úr. A hit és a tapasztalat egymásnak feszült. Körbenéztek, de nem volt sehol, megfogták volna, de nem érintették, szóltak volna, de nem volt kihez. És elárasztotta őket a magára maradt ember feszültsége, izgalma, a kétségbeesett keresés. Talán már sejtették, hogy egy még erősebb érzékszervre van szükségük, de még nem kapták meg. A hit legfelsőbb fokára. Erősítés kellett. És Isten nem késlekedett, megadta. Megadta az angyalok szavában: „Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogy láttátok őt felmenni a mennybe” (ApCsel 1,11). De addig? Megértették, hogy kettősségben kell élniük, s hogy imádkozniuk kell (ApCsel 1,14).

És mi? A mi helyzetünk egészen más. Mi nem láthattuk, nem érinthettük és nem hallhattuk az Urat. A mi Urunk nem közöttünk lett testté, nem volt számunkra látható, a mi Urunk a már mennybe ment Jézus Krisztus. Az, aki, ahogy eljövetelekor a mennyben maradt, úgy mennybemenetele után sem távozott el. Bullinger ezt így fogalmazza meg: „Krisztus a mennyben volt, amikor a földön élt, és most nem kevésbé a benne hívőknel van a világ végezetéig.” (A keresztyén vallás summája 8.8.) S miközben szüntelen közbenjárásával helyet készít nekünk, szüntelen munkálkodásával helyet készít magának bennünk. Hogy egyek legyünk. Itt és most. S ha mindez csakugyan megvalósul, akkor Augustinus szavaival mi is elmondhatjuk: „Amint ugyanis ő felment a mennybe, és mégsem távozott el tőlünk, úgy mi is már ott vagyunk vele, jóllehet testünkben még nem ment végbe az, amire ígéretet kaptunk.” (Szentbeszéd Urunk mennybemenetelére)

Föl kell tehát tennünk a kérdést: vajon fölmentünk-e Jézussal együtt a mennybe? Jézus imádsága egyértelmű: „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok...” (Jn 17,24a). Az Ő közbenjárása nem hiábavaló, ezért Ő nem egyedül ment. Hisszük-e, hogy magával vitt bennünket? Nem testben – mert az ígéret csak ezután teljesedik be –, de mégis valóságosan. Mert ha Ő fölment – márpedig fölment –, akkor benne mi is megérkeztünk. Mert ami Krisztussal történik, az velünk történik. Ez is az örökkévalóság fölfoghatatlan titka. Jézusban lenni kettősséget jelent: egyszerre fönt, és itt. Csak így lehetünk igazán itt. Itt, mint föltámadottak, mint célba értek és tanúk. A majd az örökkévalóság felől értelmezhetetlen.

Megfejtések

A 2015/6. lapszámban közzétett „Játékos tallózó” c. feladványunk helyes megfejtése:

1. Kövek, 2. Örömhír, 3. Országát, 4. Kenyér,
5. Ördög, 6. Pusztá, 7. Lélek, 8. Isten.

A beküldendő szó pedig: **KÍSÉRTÉS**

Helyes megfejtőink:
 Diviánszky Eszter (Debrecen)
 Kürti Zoltán (Budapest)

Mindkét megfejtőnek gratulálunk!

HÁLÁT ADUNK ÉRTÜK

Isten Veled, Sziklaember!

Elköszöntünk Dr. Papp Vilmostól, szerkesztőbizottságunk doyenjétől, Kárpát-medence református szellemi őrálójától

Dr. Papp Vilmos lelkipásztor, tiszteletbeli teológiai doktor, tudós prédikátor, közíró életének 84. esztendejében, 2016. március 15-én hazatért Megváltó Urához. Temetése Bajánsenyén volt március 30-án délután 13 órakor. A búcsúvétel szolgálatát, s a vigasztalás Igéit Steinbach József dunántúli püspök hirdette. Életéről, bajánsenyei, majd kőbányai szolgálatáról, s egész magyar református népünket építő lelkipásztorkodásáról Szakál Péter, az Őrségi Református Egyházmegye esperese adott vázlatképet. Kőbányai lelkészutóda, Dr. Szilágyi-Sándor András mondott hálaadó imát. A síri liturgiát Szakál Zoltán helybeli lelkipásztor vezette. A közel 40 palástos lelkipásztor és nagyszámú végtisztességtévő gyülekezet előtt a Magyar Református Presbiteri Szövetség és lapja, a Presbiter szerkesztőbizottsága nevében – melynek Dr. Papp Vilmos 25 éven át legtermékenyebb szerzője volt – Dr. Békefy Lajos PhD, a lap felelős szerkesztője emlékezett meg e kivételesen gazdag életmű sok tanulsággal szolgáló írásos, publicisztikai örökségéről. Alábbiakban ezt az értékelő megemlékezést közöljük.

Kedves Gyászoló Testvéreim!
Végtisztességtévő Gyülekezet!

A Magyar Református Presbiteri Szövetség Elnöksége, a Presbiter c. lap szerkesztőbizottsága és sok ezer Olvasója nevében fő-szerkesztő lelkipásztorként Dr. Szilágyi Sándor elnök úrral és Apostagi Zoltán szerkesztőségi tagunkkal nem csak búcsúzni jöttünk. Hanem hálát adni Istennek és Megváltó Krisztusunknak, s köszönetet mondani Isten színe előtt Dr. Papp Vilmos atyánkért, testvérünkért, a tudós magyar református prédikátorért, a magyar református publicisztika ezredeséért. A református újságírás ezredese volt ő valóban, hiszen az ötvenes évek eleje óta ezernél több írással mentett, teremtett magyar református szellemi értékeket, mentette kálvinista értékeinket. Tudósi, lelkipásztori, igehirdetői szolgálatának gazdag magvetéséről máskor emlékezünk meg. Az ezernél több írásból lapunkban 339 jelent meg, ezekből közel tíz nagyszerű és keresett, Kárpát-medence szerte olvasott kötetted testesült. Isten akaratából közel 150 szerkesztőbizottsági ülésen imádkoztuk át, vitattuk meg egyházunk múltjának és jelenének sok áldott és nem kevés gyászos, szomorú pillanatát. És közben csodáltuk hatalmas, mindig valami újjal meglepő tudását. Mindebből egy páratlanul értékes személyiség képe vésődött bele szívünkbe. Cikkeiben, könyveiben írt és vallott a legszentebb szolgálatról, meg persze önmagáról is. Első kötetei között volt a *Légy Kőszikla* és a *Krisztus jó vitéze*. És – micsoda kegyelem! – ő lett közben kősziklává és Krisztus szabad szolgájává, akit sem megfélemlíteni, sem megtörni nem lehetett. Hiába következett be a teológiai tanársegédségből a kivetés Őrségbe, a sokszor útját keresztező állami és püspöki praktikák szégyenletes sora, Papp Vilmos egyre inkább Papp Vilmostá vált. Az alkotások révén meg-

élt ellenállás, a minőség reformációjának, a jóért, igazért, hitért, hazáért protestálásnak az élő jelképévé vált. Krisztus ügyéért, népéért felgerjedt szívű sziklaemberré gyúrta őt az isteni Kéz. Neki a Kerka-mente és Bajánsenye nem a száműzetés, hanem a kiteljesedő, egész magyarságunkat emelni akaró hatalmas szellemi misszió megindulásának és megvalósításának drága helyszínévé vált. És a hű, kerka-menti papeánykával, tanítónóvel kiteljesedő családi életének forrásvidéke is. Az Őrségben kezdte meg szellemi őrálását a vártán. Első cikke a Presbiterben is Őrségről és Felsőőről szólt. Meg arról, hogy a mélyben is lehet gyönyörűen énekelni az Úrnak,

s észrevenni, hogy az egyszerű emberekben tisztaság, istenszeretet, nemzet és egyházfenntartó őserő él, amire lehet házat, hazát és jövőt építeni. Miközben Kárpát-medence zarándokprédikátora és tudósítója lett, mindig ugyanoda tért vissza: Bajánsenye lett számára a világ közepe.

Még kőbányai lelkészkedése, ott is renovááló, lelkeket és orgonát, templomot újíto, csinosító pástorkodása közben is. Tíz sorozata lapunkban nem csak bámulatos alkotóerejét dicséri, hanem elsősorban arról szól, hogy volt közöttünk valaki, aki élte Kós Károly testamentumát: „Figyelmeztető, kiáltó szóvá lenni, ez a cél, mert ami igazság, az nem hal meg bizonyára”. Mezőség, Kalotaszeg, Gömörország, Délvidék, Kárpátalja utazásainak és tudósításainak helyszíne, ahová jóval hetven fölött is fá-

radhatatlanul utazott autóján. És közben ötven portrét rajzolt meg emlékezetes presbiterekről. Nélküle, s a 20. századi gályarab prédikátorokról szóló Presbiter-beli cikkei nélkül még most is agyonhallgatott lenne nem egy prédikátorsors, akiket vagy a román vagy a szovjet, vagy az ateista hazai államhatalom és a velük elvtelenül lepaktált egyházi vezetés tiport meg, vagy kiüldött halálba. Vagy ellenállásuk, hitbéli törhetetlenségük Jézus Krisztus jó vitézeivé formálta őket. Gulyás Lajosok, Soos Gézák, Kövy Zsoltok és mások, mintegy 30 lelkész sors tárult fel oknyomozó írásaiban. A Hétköznap hitvallókban pedig bajánsenyei és kerkamenti egyszerű és bölcs parasztemberek, az egyház tartóoszlopai különös történetei bizonyították kálvinista népünk életerejét. 20 írásban részletezte tanító érthetőséggel a presbiter sokrétű munkamezejét. A negyven prédikátor *Moldova György*-i világa nem született volna meg Papp Vilmos és Bajánsenye nélkül, ahol, a parókián sok ezer kötetes könyvtára különlegességeivel ő segítette az írói alkotást. Nem véletlenül lett őt kötetes sorozatának ez a címe: *41 prédikátor*. Isten végtelen jósága és kifürkészhetetlen gondviselése megadta neki a legszebb búcsúzást e földi terektől és teendőktől. Kettős értelemben is. Lapunkban egyik nemrég zárult sorozatának a témája az *Agg Simeon gazdag hagyatéka* volt. Igen, Papp Vilmos szemei látták Isten üdvösségét, hisszük, az utolsó pillanatban minden korábbinál fényesebben és vonzóbban. És lelki kitüntetés volt az, hogy nem-

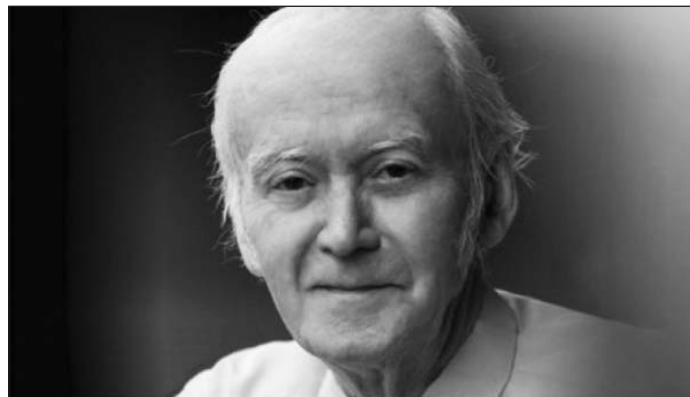
BÚCSÚZUNK TŐLÜK

Személyes visszaemlékezés Dr. Pálhegyi Ferenc életére

- Gyermek-istentisztelet a bp-pasaréti templom gyülekezeti termében... a sok gyermek között én is hallgatom egy nagyfiú élvezetes, flanelgráffal illusztrált bibliai történetét. Ez a nagyfiú – az akkor talán éppen főiskolai éveit töltő Pálhegyi Ferenc. A gyülekezet lelkipásztora pedig *dr. Joó Sándor*.
- Pár évvel később már én is eljárhatok az ifjúsági bibliakör alkalmaira. A bibliakör lelki tartalmát és felszabadult légkörét meghatározó egyik vezető szintén Pálhegyi Ferenc – nekünk csak Feri.
- Kinőve az ifjúsági korosztályból, immár gyermekeinktől körülvéve veszünk részt Tahiban a gyülekezet csendeshetén. A gyülekezet lelkipásztora már *Cseri Kálmán*. Sok gyerek és szülei együtt másszuk meg a Vöröskő Duna fölé meredő bércét.
- Még néhány év, és már, mint kiscsoportvezetők veszünk részt a tahi csendeshetén. Pálhegyi Ferenc mint lelkigondozó, sokak terhére hordozza. A pasaréti presbitérium szolgálatában is tekintély számunkra higgadt, Bibliára alapozott véleményével.
- A rendszerváltozást követően házassággyógyozó csendeshetén veszünk részt Szépalmán. Már javában szervezi és irányítja a Bibliai Házassággyógyozó Szolgálat munkáját. A házassággyógyozó hetek mellett munkatársképző heteket vezet, a *Biblia és Család* folyóiratot szerkeszti, és Kárpátmedence szerte előadásokat tart, könyvei jelennek meg.
- A Biblia Szövetség keretében nyaranként pedagógus konferencián tanított a '90-es években. Egy ilyen alkalomról hazafelé jövet hozzánk fordul, mondván, hogy ahogy az ember öregszi, nem veszi észre, hogy butul is. Ezért arra kér, hogy ha látjuk rajta ennek jeleit, őszintén mondjuk meg neki. Isten csodálatos ajándéka, hogy majd két évtizeddel később, halálos ágyán is tiszta, világos elmével és Krisztusban megalapozott szilárd hittel tudott szembenézni elköltözése órájával. Utolsó kérése az volt, hogy a 63. Zsoltárt olvassák fel neki.

Sok személyes emlék tör fel még bennem végiggondolva több évtizedes kapcsolatunkat, de végezetül idézzük fel azokat a tényszerű életrajzi adatokat, amelyek körvonalazták ezt a gazdag életművet!

Hányatott gyermekkorának gyökerei Sepsiszentgyörgyre vezetnek, ahol 1935. április 14-én született, de gyermekéveinek állomásai közt találjuk Brassót és Besztercét is. Édesapját behívják katonai szolgálatra, és a család Budapestre költözik. Már diák korában találkozik az Úr Jézussal, hitre jut, és egy életre elkötelezi magát mellette. Tanulmányait érettségi után a Gyógypedagógiai Tanár-

képző Főiskolán folytatja, ahol 1958-ban szerez diplomát. A Vakok Intézetének tanára és közben az ELTE-n pszichológiai doktorátust szerez. 1976-ban pedig a pszichológia tudományok kandidátusa fokozatot szerzi meg. Tanít a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola pszichológia tanszékén, valamint a Budapesti Református Teológiai Akadémián. Az évezred végén a Biblia Szövetség alelnöke és a szövetség bibliaiskolájának igazgatója. A rendszerváltozást követően a Bibliai Házassággyógyozó Szolgálatot szervezi meg és irányítja két évtizeden át, valamint szerkeszti a szolgálat folyóiratát a *Biblia és Család*ot.

Gyermekkorától a Bp-Pasaréti Egyházközség a lelki otthona, ahol évtizedeken át – haláláig – presbiter is.

Rendkívül termékeny szakíró a bibliai alapozású család-, párkapcsolat-, és házassággyógyozás témakörében. Már súlyos betegen jártul hozzá a Barankovics Alapítvány gondozásában megjelent szociális-kézikönyvhöz a Párkapcsolat etikája című fejezet elkészítésével (Dr. Békefy Lajos – Dr. Birkás Antal szerk.: Napjaink dilemmái. Protestáns válaszok. 2015.).

Művei a teljesség igénye nélkül: Személyiség-lélektani kalauz (1981); Keresztyén házasság (1992); Van-e keresztyén pedagógia? (1994); Útjelző táblák (1996); A menekülő ember, Szex és szerelem (1998); Házassági karambolok (2000); Öregedés és halál – újjászületés és feltámadás (2002); Körkép, korkép, kórkép (2004); Órjárat az etika körül (2009); Házunk népe (2011); Csakazértis házasság (2015).

Dr. Viczián Miklós

Isten Veled, Sziklaember!

zeti ünnepünkön, március 15-én mehetett haza minden élők útján. Lehet ennél méltóbb beteljesülése egy, a magyarságért, a magyar reformátusságért Isten oltárára odatett pásztor, magyarság-misszionárius, tanító prédikátor, felelős írástudó életének? Pályája, zárándokútja során kevés elismerés érte. Minden szerkesztőségi ülésünkön ezért részesítettük őt a tőlünk telhető legnagyobb megbecsülésben, tiszteletben. Tudjuk, Marosvásárhely egykori építő főgondnokával vallotta: „*Magam sem hálára, sem dicsőségre nem tartok igényt. Megelégszem a híven végzett munka tudatával*”. Fájó, hogy olyan világban élünk, ahol nem mindig azok kapják a kitüntetett megbecsülést, akik igazából rászolgálnak arra. De mindennél vigasztalóbb, hogy nem emberi dicséretért és elismerésért futunk, küzdünk, szolgálunk, hanem hogy egyszer Urunk felettünk is ki-

mondja: Jól van, jó és hű szolgálóm... Az emmausi tanítványokhoz hasonlóan gerjedezett, lángolt Dr. Papp Vilmos szíve, amikor beszélt vele Jézus az úton – sok-sok évtizeden át. Krisztusért mindhalálig lángoló szívű, felháborodásában is fegyelmezett drága Testvérünk, Atyánk, alázatos sziklaember: közösségünk most veszi át Tőle a stafétabotot, s az apostolok tintájába mártott tollat. Olyan drága szellemi-lelki, magyar kálvinista örökséget kaptunk Tőle, hogy ez igen sokra kötelez minket. Csak egyet kérhetünk Urunktól: áldja meg és fordítsa lapunk, szövetségünk, egész magyar református népünk javára mindazt, amit és ahogyan Isten dicsőségére létrehozott. Isten Veled, sziklaember, Jézus Krisztus jó vitéze, Kedves Vili Bátyánk! Könyörülj rajtunk Urunk, Szentlelked által, hogy méltatlanná ne váljunk ehhez a drága örökséghez!

Dr. Békefy Lajos
felelős szerkesztő

KÖZGYŰLÉSÜNKRŐL JELENTJÜK

A folyamatos reformáció jegyében

DR. SZILÁGYI SÁNDOR

Március 12-én tartotta meg Szövetségünk évi rendes küldöttközgyűlését a Dunamelléki Református Egyházkerület székházának dísztermében. A területi szervezetek küldöttei mellett sok érdeklődő is részt vett a közgyűlésen, összesen mintegy százan voltak. Meghívtuk közgyűlésünkre püspökeinket, egyházkerületi főgondnokainkat, az evangélikus és a baptista egyházak világi képviselőit, de elsőként, fontos vendégként köszönthettük a Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága tiszteletbeli elnökét, *dr. Drenyovszky Irént*, aki üdvözölte a közgyűlés résztvevőit és örvendetes hírrel ajándékozott meg bennünket: *a Bethesda Kórházban létesül egy olyan nőgyógyászati részleg, ahol nem végzik el élő gyermek abortuszát és az ott dolgozó orvosok nem szenvednek emiatt hátrányt*. Másik fontos vendégünk volt a Szlovéniai Református Egyház küldöttsége Bódis Tamás lelkipásztor vezetésével, akiket a jövőbeli szorosabb együttműködés reményével hívtunk meg. A szlovéniai testvérek „kövön sült” kalácskoszorúkkal és szlovéniai borral ajándékozták meg az elnökséget.

A nyitó áhítatot *dr. Tóth János* főorvos, a Békési Területi Szervezet elnöke tartotta az Ef 4,20-26 alapján. Hangsúlyozta, hogy a folyamatos reformáció jegyében meg kell vizsgálnunk saját állapotunkat is, vajon fel tudjuk-e kínálni a Lélek gyümölcseit egyéni érdek nélkül az arra éhezőknek? Nem akadályozza-e ezt ó-emberünk? Jövönk, a reformáció 500 éves jubileumának őszinte megünneplése csak ó-emberünk megújulása által következhet be.

A megjelentek üdvözlése és a jegyzőkönyv aláíróinak a megválasztása után *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök ismertette a kimenetéseket és beszámolt az előző évi rendes közgyűlés óta eltelt idő eseményeiről a Szövetségben. Beszámolójában kiemelte a jubileumi elnökségi emlékülést, amelyen ott voltak az együttműködő határon túli szövetségek képviselői is (erről lapunkban korábban már beszámoltunk). Említést tett a múlt év augusztusában tartott rendkívüli közgyűlésünkről, amelynek egyetlen napirendi pontja az volt, hogy elfogadjuk a Fővárosi Törvényszék hiánypótlási felhívása alapján módosított Alapszabályt, melynek jóváhagyásáról idén januárban kaptunk meg a végzést. A taglétszámnak és lapunk előfizető létszámának csökkenése miatt tag- és előfizető-toborzásra hívta fel a területi szervezeteket. Ez utóbbiak vonatkozásában beszámolt az északpesti tisztújításról, de szomorúan állapította meg, hogy egyes területeken passzivitás tapasztalható, különösen ott, ahol a tisztújítás már több éve esedékes. Sokan eljöttek 35. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferenciánkra Bicskére, de csekély volt a részvétel országos konferenciánkon, melyet augusztus 14-16. között tartottunk Berekfürdőn. A 21 meglévő területi szervezet közül csak 11 küldött beszámolt a presbiteri konferenciákról, holott a többi tízben is voltak

ilyenek. Örömmel számolt be arról, hogy kikerült a nyomdából a Presbiteri Füzetek II/6-os kötete, amelyet nagyrészt már ki is osztottunk a területek között.

Ezt követően az elnök ismertette a Szövetség 2016. évi munkatervét. Ez megtekinthető honlapunkon, főbb pontjai a következők:

- készülés a reformáció 500 éves, és az első presbitérium megalakulásának 400 éves jubileumára;
- továbbra is ösztönözzük a református szülőket gyermekeik beiratására a kötelező hit- és erkölcsstan tantárgyra;
- lapunkat, amely idén indította XXV. évfolyamát, támogatjuk cikkeivel és új előfizetők toborzásával;
- megalakítjuk a határon túli szövetségek elnökségeinek a bevonásával a Kárpát-medencei Együttműködési Tanácsot.

Az elnöki beszámoló után hozzászólásokra került sor. *Nagy Attila Gyula*, a Baranyai Területi Szervezet elnöke 15 olyan kérdést

tett fel, amelyeket Egyházunknak meg kellene oldani. *Varga Imre* hajdúhadházi presbiter szerint feladatunk az is, hogy állítsuk meg a gyülekezetek létszámcsökkenését. *Dr. Bodnár Ákos* diakóniai tanácsadónk arra figyelmeztetett, hogy bennünket sokan néznek és példánkat követik otthon és a gyülekezetben is.

A hozzászólásokat tehetséges dél-koreai és cigány testvérek felüdítő instrumentális zenei szolgálata követte, akiknek utolsó számát – a 134. zsoltár feldolgozását – a közgyűlés együtt énekelte a művészek játékával.

A közgyűlés ezután meghallgatta a felügyelő-bizottság elnökének, *Bittó Zoltánnak* a beszámolóját, aki pozitívan nyilatkozott a Szövetség alaptevékenységéről és gazdálkodásáról. Ezután került sor a gazdasági bizottság elnökének, *dr. Székely Istvánnak*, a múlt évi zárszámadásra és az idei költségvetésre vonatkozó jelentésére. Eszerint a Szövetség a múlt évet 31.200.692 Ft bevétellel és 28.013.225 Ft kiadással zárta, az idei költségvetés pedig 29.100.000 Ft kiadási és ugyanekkora bevételi összeggel kerül betervezésre.

A missziói elnök, *dr. Viczián Miklós* ismertette az elmúlt évek missziói programjait és az idei missziói munkatervet, majd előterjesztette az elnökség javaslatát arra, hogy a bizottság neve ezután missziói és diakóniai bizottság legyen, melynek sorába felkerül *dr. Imre Sándort*, a Tiszántúli Koordinációs Bizottság korábbi elnökét, gerontológus főorvost, hogy csatlakozzék ehhez az új nevű bizottsághoz. A missziói munkatervben a nagy évfordulóra való felkészülés jegyében szerepel a presbiterek önazonosságának az erősítése, a küzdelem idegen hitvallási befolyások ellen. Ünnepi műsorok, kiállítások, tanulmányutak, a helyi közösségnek szóló események szerepelhetnek tevékenységünkben.

A presbiterképzési elnök, *dr. Judák Endre* beszámolója összegezte azokat az érdekes, megszívlelendő tapasztalatokat, amelyek a beérkezett 11 területi beszámolóból kiszűrhetők voltak. Hangsúlyozta a pedagógus-misszió fontosságát.

Ebéd után *Gyurkó Miklós*, a Kárpátaljai Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke tolmácsolta az otthon maradó-

KÖZGYŰLÉSÜNKRŐL JELENTJÜK

tak jókívánságait az MRPSz részére. Ezt követően sor került a Kanizsai Pálfi János díj idei átadására. Az elnökség javaslatára, melyet a területi szervezetek is támogattak, a díjat idén *László Kálmánnak*, a Királyhágó-melléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége elnökének adományozta a közgyűlés, melynek átadásában részt vett nagytiszteletű *Tóth András*, a Pápai Református Egyházmege esperese, mint a névadó jogutóda is.

A továbbiakban sor került az Alapszabályunk módosítására vonatkozó előterjesztésre. A téma előadója, *dr. Petneházi Zsigmond* jogtanácsos vázolta azokat a külső körülményeket, amelyek indokol-

ták a módosításokat, mint a korábban elvesztett közhasznúságunk visszaszerzése, ami miatt a világi jogszabályokra való hivatkozásokat ki kellett bővíteni olyanokkal, amelyek – rejtve ugyan – szerepeltek korábban is célkitűzéseink között. Ilyenek a természetvédelemmel, a határainkon kívül élő magyarokat magába foglaló kapcsolatokkal és a családvédelemmel foglalkozó állami törvények.

Ezután megtörtént annak a bizottságnak a megválasztása, amely a következő, 2017. évi rendes közgyűlésen javaslatot tesz ügyvezető elnöki, felügyelő bizottsági elnöki és tag tisztségekre. A bizottság elnökéül *dr. Ritoók Zsigmond* akadémikust, a Szövetség első elnökét, tagjaiul *dr. Szabó Dánielt*, *dr. Hardy F. Gábort* és *dr. Petneházi Zsigmondot* választottuk meg.

Presbiter lapunk főszerkesztője, *dr. Békefy Lajos PhD* beszámolt azokról a fontos témákról, amelyekkel a cikkírók foglalkoztak a lapban és a legfontosabb szerkesztési szempontokról. Ide sorolta a jelenkori népvándorlást, a közelgő reformációs jubileumot, ezzel kapcsolatban a református önazonosság kérdését.

A közgyűlés utolsó eseményeként került sor a hozzászólásokra. Elsőként az etikai bizottság elnöke, *dr. Hardy F. Gábor* javasolta, hogy vegyük számba az új és épülő református templomokat és adjunk hírt róluk, mert ezek új, gyarapodó gyülekezetekről hoznak örömteli üzeneteket.

A közgyűlés a határozati javaslatokról történő szavazással, az elnök imádságával és a Himnusz eléneklésével zárult.

A Kanizsai Pálfi János díj új kitüntetettje: László Kálmán

Szövetségünk idei éves rendes küldöttközgyűlésén *László Kálmánt*, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnökét tüntette ki az első presbitérium megalakításának jövőre esedékes 400. évfordulója tiszteletére alapított Kanizsai Pálfi János díjjal.

László Kálmán, a Királyhágómelléki Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke Zilahon született és ott végezte az általános iskolát. Szilágysomlyón elvégezte a Mezőgazdasági Líceum agrónia szakát. 1990-től szülőhelyén, Zilahon volt presbiter, majd főgondnok a Zilah-Belvárosi Gyülekezetben, majd az újonnan létesült Zilah-Fenyvesi Egyházközségben. 1994-től a Zilahi Református Wesselényi Kollégium iskolagondnoka. 1997-től egyházi alkalmazásban folytatta munkáját. 2001-ben átkerült az egyházmege hivatalába, mint gondnok és a hídalmási Ifjúsági Központ háznagya lett.

Amikor 2002-ben *Tőkés* püspök úr és főgondnoka, *Kovács Zoltán* kezdeményezték a presbiteri szövetség megalakulását *Csúry István* akkori generális direktor közreműködésével, László Kálmán is ott volt az alapító tagok között, a 9 királyhágó-melléki egyházmege espereseivel és főgondnokaival együtt. Szervezője és támogatója lett az egyházmegei presbiteri szervezetek megalakulásának. Részt vett a szövetség működési szabályzatának a kidolgozásában. Elindította a szövetség bejegyeztetését jogi személyként, amely két év alatt sikerrel zárult. 2003-ban került sor a KREKPSz alakuló közgyűlésére és azóta is ő a motorja a közgyűléseknek és ösztönzője az egyházmegei presbiteri csendesnapoknak és konferenciáknak. Évente gondoskodik a Királyhágómelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferen-

ciák megrendezéséről. Hitvesével együtt személyesen gondoskodik a presbiterek hitét mélyítő, ismereteit bővítő, belföldi és anyaországi kiadványok beszerzéséről és terjesztéséről.

Szívügye a presbiteri szövetségek együttműködése. Már 2007 ősztől elindította a megbeszéléseket az Erdélyi Református Egyházkerület illetékeseivel az ottani szövetséggel való együttműködésről, aminek egyik eredménye a két szövetség rendszeres közös konferenciája, mely az utóbbi években Kolozsvárott kapott helyet. Szorgalmazta egyházmegei együttműködését egymással, valamint más egyházkerületek egyházmegeinek presbiteri szervezeteivel, így sor került együttműködési megállapodásra pl. a Zilahi Egyházmege és a Kalotaszegi Egyházmege között 2009-ben. Az anyaországi szövetség szemszögéből különösen jelentősek azok a kezdeményezések, amelyek a velünk, ill. területi szervezeteink irányába történtek, így elsőként a Tiszántúli Egyházkerület presbiteri szervezetével Érmelléken kötött megállapodás, amelyet követtek további együttműködési nyilatkozatok az Érmelléki és az Aradi Egyházmege és a Békési Egyházmege területi szervezetei között. László Kálmán jelentős részt vállalt azoknak a nemzetközi (kárpát-medencei) alkalmaknak a megszervezésében, mint a nagyváradi 13. Kárpátmedencei Konferencia, a hídalmási médiakonferencia, amelyek erősítették a kapcsolatokat a Kárpátmedence református presbiteri közösségeivel.

Mindezek alapján az MRPSz elnöksége és területi elnökei egyhangúlag egyetértettek László Kálmán testvérünk jelölésével a Kanizsai Pálfi János díjra.

A 2016. évi rendes küldöttközgyűlés határozatai

A Közgyűlés Isten iránti hálával egyhangúlag

1/2016. Kgy.: elfogadja az elnökség 2015. évi beszámolóját, az egyesület 2016. évi eseménynaptárát és az előterjesztett 2016. évi munkatervet;

2/2016. Kgy.: örömmel veszi tudomásul, hogy a területi szervezetek egy részétől beérkeztek a múlt évben végzett munkáról szóló jelentések és az idej munkaterv, de szomorúan állapítja meg, hogy a területi szervezetek másik részétől mindaddig nem érkeztek jelentések. Felhatalmazza a Presbiterképzési Bizottságot, hogy azokon a területeken, ahol a munka nem az óhajtott intenzitással folyik, vegye fel a kapcsolatot az érintett egyházmegye elnökségével és ajánlja fel területi szervezetének az elnökség segítségét bibliaiskolák, presbiterképző tanfolyamok, presbiteri csendes napok szervezéséhez. Felkéri a területi szervezetek elnökségét, hogy keressék meg a területükön található vállalkozásokat, hogy támogassák anyagilag Szövetségünk tevékenységét;

3/2016. Kgy.: jóváhagyólag veszi tudomásul a beszámolókat a 2015. március 28-án Bicskén megrendezett 35. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferenciáról, a 2015. augusztus 14-16. között Berekfürdőn, a Megbékélés Házában megrendezett 14. Országos Presbiteri Konferenciáról és a 2015. október 16-17. között a Zsinati Iroda dísztermében megtartott nyilvános jubileumi elnökségi ülésről;

4/2016. Kgy.: jóváhagyja az ügyvezetésnek a 36. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferencia (Budapest-Józsefváros, 2016.03.19.), a 20. Nemzetközi (Kárpát-medencei) Presbiteri Konferencia (Miskolc, július 1-3.) rendezésére vonatkozó javaslatát, valamint a 2016. októberben rendezendő Együttműködési Tanácsülés előzetes javaslatát azzal, hogy felhatalmazza az ügyvezetést a konkrét program, a meghívások és az egyéb adminisztratív intézkedések megtervezésére és megvalósítására és felhívja az elnökség figyelmét, hogy a programok összeállításánál a jövőben kérje ki a területi szervezetek véleményét is;

5/2016. Kgy.: köszönettel nyugtázza a Felügyelő Bizottság jelentését, a könyvelést végző szövetségi titkár és a pénztáros lelkiismeretes munkáját, továbbá a Gazdasági Bizottság előterjesztése alapján a szokásos fenntartásokkal jóváhagyja az egyesület 2015. évről szóló gazdasági-, valamint számviteli beszámolóját, a mérleggel, az eredmény-kimutatással, ill. a közhasznúsági melléklettel, amely szerint az egyesület kiadásai 2015-ban 28.013.225 Ft-ot, bevételei 31.200.692 Ft-ot tettek ki. Az egyesület készpénzvagyonja 2015. december 31-én 4.178.749 Ft volt, amelyből folyószámlán 4.095.979 Ft (ebből lekötve 2.800.000 Ft) és a pénztárban 82.770 Ft volt. A készletek értéke 802.990 Ft, így az egyesület összes forgóeszköze 4.981.739 Ft;

6/2016. Kgy.: az elmúlt évi adatok alapján hálás köszönetet mond elsősorban Urának, másodsorban tagdíjat fizető tagjainak, a PRESBITER előfizetőinek, az adományozóknak, nevezetesen egyesületünk azon 222 tagjának, akik összesen 1.087.448 Ft összeggel támogatták tagdíjukon felül egyesületünk munkáját. Ugyancsak köszönetet mond a Dunántúli Református Egyházkerületnek 200.000 Ft, a Dunamelléki Református Egyházkerületnek 200.000 Ft, a Tiszántúli Református Egyházkerületnek 300.000 Ft, a hollandiai székhelyű Fundament Alapítványnak 547.884 Ft, az Info Kft.-nek 1.000.000 Ft, az OTP és Kereskedelmi Bank Nyrt-nek 1.000.000 Ft, a Verrflor Global Kft-nek 1.000.000 Ft, az Alcufer Kft.-nek 300.000 Ft, a P.M.R. Kft.-nek 500.000 Ft, a Tigra Kft.-nek 500.000 Ft, az Asco Kft.-nek 600.000 Ft, az Imperum Kft.-nek 250.000 Ft összegű támogatásáért, végül mindazoknak, akik adójuk 1%-ával támogatták egyesületünket, összesen 104.512 Ft összeggel;

7/2016. Kgy.: reménységgel és Isten iránti bizalommal nézve egyesületünk jövőjére, jóváhagyja 2016. évi költségvetését az előző két határozat figyelembevételével, 29.100.000 Ft kiadási és ugyanekkora bevételi összeggel;

8/2016. Kgy.: jóváhagyja az Alapszabály jogtanácsos által beterjesztett változatát és elrendeli annak felterjesztését a Fővárosi Törvényszékhez azzal a céllal, hogy visszanyerjük az egyesület közhasznú jellegét és felkéri az elnökséget egy közhasznúsági függelék elkészítésére;

9/2016. Kgy.: köszönetet mond a Gazdasági Bizottság elnökének és tagjainak egyesületünk anyagi ügyeinek hatékony és sikeres kezeléséért és jóváhagyja a beterjesztett változásokat a Számviteli Politikában, megköszönve szövetségi titkárunk közreműködését a módosítások kidolgozásában;

10/2016. Kgy.: megerősíti az északpesti területi közgyűlés tisztújítási eredményeit és Lehoczky István északpesti elnöknek, Varga István északpesti alelnöknek és Fráter Erzsébet északpesti titkárnak szolgálatahoz sok erőt és Isten áldását kéri; felkéri a Budapest-Északi, a Dunántúli Egyházkerületi, a Szatmári és a Zempléni Területi Szervezet elnökségét, hogy 2016 folyamán hívják össze tisztújító közgyűléseiket;

11/2016. Kgy.: megerősíti az elnökség egyhangú döntését arról, hogy a tagsági díjat a 2016. évre változatlanul 2500 Ft/évben állapítja meg, azzal, hogy aki a tagtársak közül megteheti, ezen felül adományaival továbbra is támogassa az egyesület munkáját. A PRESBITER c. lap előfizetési díját továbbra is belföldre 2700 Ft/év összegben állapítja meg, míg a külföldi előfizetési díjakat Európában 5000 Ft/év, tengeren túlra 5700 Ft/év összegben meghagyja;

12/2016. Kgy.: jóváhagyja a 2015. évi missziói beszámolót és a 2016. évi missziói munkatervet, annak teljesítésére felhívja az elnökséget és a területi szervezeteket és az abban foglaltakhoz Urunk áldását kéri;

13/2016. Kgy.: jóváhagyja a presbiterképzés 2015. évi beszámolóját és a 2016. évre vonatkozó munkatervét, annak teljesítésére felhívja az elnökséget és a területi szervezeteket és az abban foglaltakhoz Urunk áldását kéri;

14/2016. Kgy.: a XXIV. évfolyam befejezése és a XXV. (jubileumi) évfolyam elindulása alkalmából megköszöni elsősorban Urának, másodsorban a PRESBITER Szerkesztő Bizottságának az elvégzett áldozatos munkát, élén Dr. Békefy Lajos PhD. felelős szerkesztővel és Heckmann Tamás tördelő szerkesztővel, és kéri a Szerkesztő Bizottságot, hogy munkáját hasonló színvonalon továbbra is végezze; javasolja, hogy az üdvöndről, a sákramentumok gyakorlatáról és a kárpát-medencei új és épülő templomokról közöljön további cikkeket;

15/2016. Kgy.: az első magyarországi presbitérium megalakulásának 400. éves évfordulóján, az országos és a területi elnökségek szavazatai alapján, a magyar presbiterek közötti szolgálata elismeréseképpen Kanizsai Pálfi János díjjal tünteti ki László Kálmánt, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnökét;

16/2016. Kgy.: elrendeli, hogy az elnöki értekezlet az egyházi többségekkel egyeztetve határozza meg az első presbitérium megalakításának 400. évfordulójára elkészítendő emléktábla elhelyezését, anyagát, méretét, szövegét, kivitelezőjét és készítsen elő gyűjtést a tagság hozzájárulásaként a költségekhez;

17/2016. Kgy.: elhatározza, hogy a missziói bizottság nevét missziói és diakóniai bizottságra módosítja, és felkéri dr. Bodnár Ákos főgondnok testvérünket, Szövetségünk diakóniai tanácsadóját, hogy támogassa ennek a bizottságnak a munkáját is;

18/2016. Kgy.: elfogadja az elnökség javaslatát a missziói és diakóniai bizottság és a presbiterképzési bizottság évenkénti ülésének előre meghatározott időpontjainak a beiktatására a Szövetség eseménynaptárába; ezzel kapcsolatban felkéri az érintett bizottságok elnökeit, hogy tegyenek javaslatot az időpontra és a helyre vonatkozólag;

19/2016. Kgy.: tekintettel arra, hogy 2017. tavaszán esedékes a Felügyelő Bizottság tagjainak és az ügyvezető elnöknek a választása, az elnökség javaslata alapján nyílt szavazással a következőkből álló jelölőbizottságot választotta meg:

Elnök: Dr. Ritoók Zsigmond

Tagok: Dr. Szabó Dániel

Dr. Hardy F. Gábor

Dr. Petneházi Zsigmond

20/2016. Kgy.: az elnökség hozzon létre az egyesület honlapján egy rovatot az új gyülekezetek és új, valamint épülő templomok bemutatására.

A szórványban élő magyar presbiterek 14. konferenciája (I.)

VÁCZI GÁBOR

Az Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége március 18-20. között immár 14. alkalommal rendezett konferenciát a diaszpórában élő magyar protestáns presbiterek részvételével. Németországban, Holzhausen-Burbach-ban 2003 óta találkoznak a Nyugat-Európai Protestáns Gyülekezetek presbiterei, hogy sajátos – évi rendszerességgel megrendezésre kerülő – presbiterképzésükön egymás hite által épüljenek, szeretetben együtt legyenek és nem utolsó sorban közösen tanuljanak. (Az EMPGYSZ 2015 őszén, a svájci Beatenbergben megtartott közgyűléséről előző lapszámainkban közöltünk részletes beszámolót.) A konferencia Holzhausen-Burbach festői szépségű, erdőkkel övezett részén, a Blaues Kreuz konferenciaházában került megrendezésre. Ennek magyarországi megfelelője a Magyar Kékkereszt Egyesület, református egyházunkban Iszákos-mentő Misszió néven ismert. A modern felsze-

Holzhausen-Burbach, Blaues Kreuz

reltségű, 21 fős személyzettel működő Otthon mottója: „Vendégként érkezel hozzánk – barátként távozol tőlünk”. Ennek valóságát mindnyájan személyesen is átélhettük. Az első estén az Otthon vezetője, Harald Zwingelberg személyesen is köszöntötte konferenciánk résztvevőit.

A presbiteri konferenciára – mint minden esztendőben, úgy idén is – virágvasárnap hétfőjén került sor, péntektől vasárnapig. Az alkalmak szervezője az első években *Joób Olivér* evangélikus lelképásztor testvérünk volt, tőle vette át a szervezés szolgálatát *Varga Pál*, az Ulm-környéki protestáns gyülekezetek lelképásztora.

Varga Pál köszöntötte a megjelenteket és a Mt 17,1-9 alapján kiemelte, hogy hálások lehetünk az Úrnak az évről évre ismétlődő találkozás lehetőségéért és a tanítványokhoz hasonlóan mi is átélhetjük, hogy „Uram, jó nekünk itt lennünk”. Adjunk ezért hálát és köszönjük meg Urunknak jelenlétét és az áldott testvéri együttlétet. Az ez évi konferencia témája: *A reformáció Európában*. Péntek esti előzetes bevezetesként annyit tartott fontosnak elmondani, hogy a XVI. századi reformáció nem egyik napról a másikra következett be, hisz több évtizedes előzményei vannak. Négy fő okot említett meg, melyek együttes hatása vezethetett el odáig, hogy a reformáció olyan jelentős társadalmi hatással bírt, amekkorát az utókor köszönhet neki.

Első renden a Róma és Bizánc közötti, 1056. évi egyházszakadás volt az előidéző tényező. Alapvetően hatalmi harc alakult ki, Bizánc nem fogadta el sem a pápa főségét, sem tévedhetetlenségét. Mindezek következtében a pápa tekintélye csorbult és a keleti egyház kiszakadt a nyugatiból.

Ezt követően a valdens mozgalom (lyoni szegények mozgalma), Pierre Valdes alapításával. Főbb hitelvei között volt a Biblia kizárólagos tekintélyének visszaállítása és az egyetemes papság elvének érvényre juttatása. Ők már nemzeti (francia) nyelvű Szentírást használtak. Nem papi mozgalom, elutasították a bűnbocsító cédu-lák árusítását, a fegyverviselést, háborúskodást. Valdes maga nevezett ki papokat, diakónusokat, püspököket. Jelszavuk: „a világosság a sötétségben fénylik”. Ma kb. harmincezer valdens él, a legtöbben Olaszországban, teológiai központjuk Torre Pellicében található.

Harmadrészben a Wycliffe mozgalom következménye volt. John Wycliffe angol teológus, előreformátor nevéhez fűződik annak megfogalmazása, hogy a hit mércéje a Biblia. Nagy hangsúlyt helyezett a hitoktatásra, de sajnos a hit általi megigazulás tanáig ő még nem jutott el. Nyíltan szembeszállt a pápa fényűzésével. Szegény papokat küldött ki a nép közé. A latin nyelvű misék helyett lefordította a nép nyelvére (angolra) a Bibliát. Méltán lett a XVI. századi angol reformáció hajnalcsillaga.

Az előadó negyedik előzményként emelte ki a huszita mozgalmat, mely Csehországban, Husz János tanítása, munkássága nyomán bontakozott ki. Teológusként, később prágai egyetemi tanárként és a Betlehem templom igehirdetőjeként nagy hatással volt rá Wycliffe filozófiai realizmusa és már az 1380-as (!) évektől kezdődően az egyházi reformok szükségessége lett érdeklődésének központja. A Betlehem templomban már csehül prédikált, ezért elűzték Prágából. A Bibliát lefordította cseh nyelvre. 1415. július 6-án a konstanzi zsinat keretében máglyán égették meg. Mozgalma fennmaradt, de több pártra szakadt. Tanaikat 1419-ben a Négy Prágai Cikkből foglalták össze, melyeket magyar és cseh nyelvre is lefordítottak. A mérsékelt pártot a szorosabb értelemben vett kelyhesek képezték, akik a középkori egyháztól nem akartak teljesen elszakadni, hanem a következő javításokat óhajtották véghezvinni:

- Isten Igéjét szabadon, nemzeti nyelven prédikálhassák,
- az Úrvacsorát két szín alatt szolgálhassák ki,
- a papságtól a világi javakat vegyék el és a papság térjen vissza az apostoli szegénységre,
- a papságot szigorúbb egyházfegyvellemmel ellenőrizzék.

Varga Pál a megnyitó áhítatban a Neh 8,1-6.9 alapján arról szólt, hogy már a Szentírásban is szó van reformációról. Kr. e. a VI. században a zsidó nép maradéka túléli a babiloni fogságot, Ezsdrás pap és Nehémiás vezetésével elkezdődik az újjáépítés. Visszakerül a vallásos élet középpontjába a lényeg: Isten és az ő Igéje, a Törvény. Isten célja a választott nép megtisztítása. Parancsot kapnak a lerombolt jeruzsálemi templom újjáépítésére, a templomi rend visszaállítására. Időszerű volt a reformáció, hiszen az eredeti nyelvén a nép már nem érti a mózesi törvényt, vissza kell térni ahhoz. A nép nyelvén kell hirdetni, a vallásos életet meg kell tisztítani. A templom felépítése is egy perzsa király parancsára történik. Előlről kell kezdeni az Írás magyarázatát. Érdekes, hogy a fogságban élő népcsoport jobban megőrizte vallásosságát, mint az otthon maradtak. Újuljunk meg, éljünk az Ige fényében!

Egyházmegyei Presbiteri Konferencia a Nagykunságban

Idén 13. alkalommal gyűltek össze Virágvasárnap a Nagykunsági Református Egyházmegye gyülekezeteinek lelkészei, gondnokai és presbiteri.

Virágvasárnap ünnepe miről is szólhatna másról, minthogy a sokaság együtt, összegyűlve köszönti Jézust és dicsőítik őt. Az Újszövetség korában, az elénk táruló leírások alapján az emberek zöld ágakat lengetve, ruháikat az utakra terítve, halleluját zengve dicsőítették a bevonuló Királyt. Erre az örömnemre emlékezve gyűltek össze a Nagykunsági Református Egyházmegye gyülekezeteinek lelkészei, gondnokai és presbiteri a törökszentmiklósi református templomban. Ebben az évben immár 13. alkalommal hívogattak bennünket a harangok erre a különlegesen szép istentiszteletre, és az azt követő presbiteri konferenciára. A törökszentmiklósi Bethlen Gábor Református Általános Iskola kisdíákjai által visszacsöppenhetünk Jézus korába, hiszen virágokkal a kezükben, dicsőítő énekeket zengve vonultak be Isten házába. Az embernek szinte összerezzen a szíve, amikor hallotta és látta a kisdíákok őszinte hitvallását, igazi köszöntését. Jó lenne mindig ebben megmaradni, ezt átélni, hiszen sokszor elfelejtkezünk az igaz istentiszteletről, elfelejtkezünk az Isten iránti hálaadásról.

Az ünnepi alkalmon *dr. Fekete Károly*, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke hirdette közöttünk az Igét. A lekción felolvasott Krisztus himnusz és a textusként elénk tárt templomtisztítási történet alapján felhívta a figyelmünket, hogy mi templomba járó, keresztyén emberek hogyan is mutatunk példát. Mit viszünk be a templomainkba, és mit hozunk ki onnan a szívünkben? Mindent, amit a szívünkbe fogadunk egy-egy igehirdetés alatt, azt hogyan valósítjuk meg az életünkben. Nem tehetjük meg, hogy kifelé jöve a templomból lerakjuk az ott hallottakat, és a hétköznapokban pedig úgy élünk, mint akinek nincs elhívása, parancsa a szeretetre, a kegyelem gyakorlására és Isten kegyelmének a hirdetésére. Mindnyájunknak, akik jelen voltunk az istentiszteleten, nagy szolgálatunk van ebben a világban. A gyülekezetek vezetői, lelkészek, gondnokok, presbiterok, gyülekezeti tagok Istentől rendelt feladata az, hogy életükkel és munkálkodásukkal azt hirdessék, hogy jó az Istenhez tartozni.

A felemelő igehirdetés után *dr. Fazekas Sándor* földművelésügyi miniszter köszöntőjére került sor, aki hangsúlyozta, hogy talán az eddigieknél is nagyobb szükség van most az egymásba kapaszkodásra, az összetartásra, az imádságra. Minden kornak megvoltak a maga próbatételei, romboló erői, de Isten népe a szorongatások ellenére is egy tudott maradni. Nagy hitpróba előtt áll a keresztyénség, hiszen különböző vallások, kultúrák el akarják venni hitünket, megpróbálnak bennünket ellehetetleníteni. Csak egymásért való kiállással, és Istenbe vetett végtelen hittel maradhatunk meg.

Míg a templomban az alkalom a végéhez közeledett, addig a gyülekezeti teremben a Törökszentmiklósi Református Nőszö-

vetség tagjai a már hagyományosnak mondható Virágvasárnapi Jótékonyági Vásár megnyitására munkálkodtak, ahol sok, szebb-nél-szebb kézműves termék került eladásra. A húsvéti, ünnepi dísz tárgyak mellett megtalálható volt a kézzel készített csigatészta is, amit az asszonytestvérek nagy szeretettel és ügyességgel készítettek hétről hétre a nőszövetségi bibliaórákon.

Az ünnepi közösség az ebéd elfogyasztása után tovább folytatta a konferenciát, ahol a püspök tartott előadást arról, hogy milyen is a jó presbiter. Nagyon sok elvárást szoktak velünk, hívó emberekkel szemben felállítani, és úgy mond sok mindennek meg kell felelnünk. A jó presbiter hiteles – hangsúlyozta dr. Fekete Károly. A jó presbiter hitelesen él, példát mutat. Az egyház, a gyülekezetek belőlünk, átlag emberekből állnak. Mi mégis rendelkezünk valamiféle plusszal, ami mássá tesz bennünket. A másként élni itt pozitív, hiszen azt jelenti, hogy nem a világhoz igazodva. A jó presbiter ismerve között hallhattuk azt is, hogy örömmel végzi a szolgálatát. Tudunk-e örvendező egyház lenni? Meg tudjuk-e élni, amit Pál apostol

mondott: „Örüljete, ismét mondom, örüljete!” Sokszor talán a csüggedés, rossz tapasztalatok el tudják szomorítani a lelkészt, a gyülekezeteket, amikor azt látjuk, hogy a választói névjegyzékeinkben, a diplomaink padjaiban egyre kevesebben vannak. Épp ezért kell szolgálatainkat még több imádsággal, még nagyobb alázattal és véget nem érő lelkesedéssel végezni.

Ez a lelkesedés mutatkozott meg *Szentesi Lajos*, a Nagykunsági Egyházmegye gondnokának, a Presbiteri Szövetség megyei elnökének beszámolójából, aki ismertette, hogy a 2015-ös konferencia óta milyen események zajlottak le az egyházmegyénkben. Ünnepi alkalmak, konferenciák és a gyülekezeti találkozók mindmind színesítették a Nagykunság egyházi életét az elmúlt esztendőben. Ezek közé tartozott a testvér egyházmegyével, a Kézdi-Orbai Református Egyházmegyével Berekszentmiklóson együtt töltött csendeshét is. Ezt az áldott alkalmat megemlítette beszámolójában *Gerendi Antal* is, aki a testvér egyházmegyénk gondnoka, és megtisztelt bennünket jelenlétével Kovásznáról.

A nap méltó lezárásaként *D. Szabó Dániel*, a Presbiteri Szövetség nemzetközi referense áldott szolgálatát hallgathattuk meg. Az áhítat lelkesített bennünket a vég nélküli, örömmel végzett szolgálatra. Ennek a szolgálatnak a legfontosabb pontja az, hogy odafigyelünk Istenre. Az áldások mindannyiunk részére el vannak készítve, s ezek között megtalálható, hogy hűséges munkásai lehetünk a mi Urunknak. Sok minden van, ami elcsábíthat, eltántoríthat minket, hiszen a kísértő mindannyiunk életében munkálkodik, de mi kitaró, őszinte imádsággal ellenállhatunk neki, és rajtunk keresztül is diadalmaskodhat Isten.

Ezzel a lelkesítő igehirdetéssel a szívében térhetett haza mindeki a saját otthonába, gyülekezetébe, szolgálat területére.

Istené legyen a dicsőség ezért a csodálatos napért is!

Szentesi Lajos em-i gondnok

Egyszerű dolog imádkozni?

Tudósítás a Dunamelléki Református Egyházkerület 36. Presbiteri Konferenciájáról

DR. SZILÁGYI SÁNDOR

A Dunamelléki Egyházkerület és Szövetségünk március 19-én, hagyományosan „virágszombat”-on rendezte presbiteri konferenciáját a Budapest-Józsefvárosi gyülekezet templomában. Kezdetként a gyülekezet énekkara egy Viadana mű előadásával tette emelkedetté alkalmunkat. A gyülekezet lelkipásztora, *Bacsikai Bálint* megnyitó áhítatát a Róma 8,14-16 alapján tartotta. Elmondta, hogy az imádság milyen fontosnak bizonyult a gyülekezet életében. Imádságunk tükrözi, hogy milyen kapcsolatban vagyunk Istennel. Messziről kiáltunk, vagy közeli kapcsolatunk van Istennel? A felolvasott Ige az utóbbit mutatja: „Abbá, Atya!” Sok minden eszünkbe jut, hogy saját tetteinkkel elintézhető lenne, amit kérünk – és ez az, ami eltávolít bennünket az Atyától. Tegyük fel magunknak a kérdést: hogyan hívjuk Őt imádságban, mint Segítőt – vagy mint Megváltót? Hol használja Jézus az „Atyám” megszólítást imádságban? A Gecsemáné kertjében. Megszólíthatjuk mi is így a Teremtőt, királyi Fenséget, mindenek Urát: „Atyám”? Jó lenne, ha

mindenkiben ez a természetesség válna uralkodóvá, hiszen otthon vagyunk és szívünk megnyugszik Nála. Az imaközösség meg tud változtatni bennünket; szorgalmazzuk a gyülekezeti imaközösségeket.

Ezt követően ismét az énekkar szolgált egy Gárdonyi kórusmű szép előadásával, majd *Apostagi Zoltán*, a Vértesseljai Területi Szervezet elnöke arról szólt, kihez imádkozunk? Emlékeztetett arra, amikor 1986-ban II. János Pál pápa imádkozásra hívott össze különböző keresztyén felekezetek, zsidók, mohamedánok, sintoisták, animisták képviselőit. Kihez imádkoztak vajon? A Szentírás alapján három témáról kívánt beszélni: Isten bemutatkozása az Ószövetségben, majd az Újszövetségben, és Szentháromságként. Az Ószövetségben Ő a Seregek Istene, de Atya is, akinek elsőszülött fia Izráel. Az Újszövetség embere sokszor átveszi a zsidó hagyományt, de már Mt 1-ben szó van a Szentlélekről, aki mint személy jelenik meg. Péter vallástételében megjelenik Krisztus, mint „az élő Isten Fia”. A mi Istenünk nem elvont, filozófiai fogalom, hanem Atya, aki szeret, Fiú, aki megszabadít és Lélek, aki megszentel, és ezzel el is érkeztünk a Szentháromsághoz. Lehet egyetlen Istenhez imádkozni, de nem biztos, hogy ugyanahhoz az Istenhez imádkozunk, mert a mi Istenünk kijelentett tulajdonságokkal rendelkezik, Aki nem azonos a mohamedánok Allah-jával. A hármaskinyilatkoztatás, másképpen a Szentháromság különbözteti meg a

mi Istenünket. Említést tett a korai zsinatokról, Augustinus tanításáról, valamint a II. Helvét Hitvallásról, ahol tárgyalták a Szentháromság személyeinek egymáshoz való viszonyát

A második előadást „*Imapéldák a Szentírásban*” címmel *dr. Pecsuk Ottó*, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány főtítkára tartotta. 6 korszakot különböztetett meg: Mózes, a királyok és próféták, a Zsoltárok, maga Jézus Krisztus, az Ősgeyház és Pál apostol. Az imádságok nagy történelmi fordulópontokon jelennek meg; a mi életünkben inkább a nagy egyházi ünnepekhez és életünk nagy eseményeihez kapcsolódnak. Az imádságokban a múlt eseményei, a jelen problémái és az Isten akaratába vetett bizalom jelenik meg. Mózes példája a közbenjáró imádkozóé. Jézusra mutat előre, amikor Mózes Isten haragja és a bűnös nép közé áll. A királyok és próféták korának jellemző képviselői Dávid, és Salamon, akinek templom-szentelő imádságában prófétaelemek is vannak. Jeremiás igazán közbenjáró imádságait is említette (28,18). A Zsoltárok Könyve különösen fontos az imádságok szempontjából. Benne van az egész ószövetségi üdvtörténet, és mi, protestánsok, fontosnak tartjuk a zsoltárokat; akár imádságos könyvnek is tekinthetjük minden élethelyzetre. Ahol királyt említ az író, ott Dávid fiáról – Jézus Krisztusról van szó. Jézus ismerte, énekelte a zsoltárokat, tanított is imádkozni a Miatyánkkal. Jézus minden nagyobb eseményre imádsággal készült. Az ApCsel-ben sok példát olvasunk az együttes imádkozásra. Pál apostol sok helyen kéri a testvérek imádságát, hangsúlyozva, hogy az imádság – küzdelem.

Ebédre a gulyáslevest a gyülekezet egyik presbiter, *Kulunits László* főzte, a résztvevők nagy meglepedésére.

Fóris Györgyné, a Baranyai Területi Szervezet alelnöke arról beszélt, hogy milyen kapaszkodót jelentett számára az imádkozás, nem köteleességként, hanem ajándékként.

Horváthné Hajdú Ildikó, a Szövetség Missziói Bizottságának tagja volt. Életéből vett példákkal illusztrálta a mindennapi imádság erejét és fontosságát. Minden napra jut megköszönni és kérni való. Az imádság szerinte párbeszéd az Úrral; milyen más ez, mint betanult imádságok gépies ismételtetése. Az imádkozást is tanulni lehet és kell is.

Dr. Szabó Károly gyermekgyógyász főorvos, a Délpesti Területi Szervezet elnöke „*Egyéni és közösségi imádkozás*” címmel szólt. Elmondta egy régi imádságát, aminek összegzése: „Semmit sem kaptam, amit kértem, de mindent megkaptam, amire szükségem volt”. Az ima feltétele: „csendesedjétek el”. Az imádságban függőségi nyilatkozatot kell tennünk a mi Urunknak. Egy barátja felvetette: „Miért imádkozunk, amikor Isten mindent tud rólad?” Azért, hogy közösségbe kerüljünk Istennel, és új látást kapjunk a magunk és a melletted lévő testvér életéről. Kis gyakorlatot is végeztetett a hallgatósággal: mindenki felállt és feltartott kézzel imádkozott, egymás kezét tartva és segítve, mint Mózes és Józsué az amálekítákkal vívott harc alatt. A közösségi ima meghallgatásának feltétele az egység (133. zsoltár).

Hozzászólások után a konferencia zárásaként úrvacsorás istentiszteletre került sor, amelyen a Budapest-Északi Egyházmezge esperese, *Szloboda József* hirdette az ígét a Mt 24,48-51 alapján. *Kifejezte csodálkozását, hogy a Dunamellékről ilyen kevesen voltak kíváncsiak erre a fontos témára.* A Kísértő munkája érezhető ebben, aki leginkább az egyházban tevékenykedik. Újra itt van a belmisszió ideje! Tud-e ez a közösség ezért imádkozni?

Egy ország Mikóújfaluért

Erdély északi részének visszatérése után, 1941-ben az egyházkerületek püspökeinek kezdeményezésére a Háromszék megyei Mikóújfalu, és a budapesti Pasarét Református Gyülekezet között testvér-gyülekezeti kapcsolat létesült. 1942 nyarán a nemrég beiktatott pasaréti lelkész, az akkor még ifjú *Joó Sándor* meg is látogatta őket, ahol a szintén fiatal helyi lelkész, *Székelyhídi Emil*, kis családjá és az egész gyülekezet nagy szeretettel fogadta. Talán éppen a fiatal lelkész-házaspár elhelyezésének megoldása miatt Mikóújfalu akkor a legfőbb feladat a parókia kialakítása volt. Pasaréten a diakóniai munka keretében külön gyűjtöttek Erdély számára, és a gyűjtött pénzt időnként el is küldték. Később a parókia elkészült, és a támogatásból még egy hold földet is tudtak venni, és azt elnevezték Pasarétnek. Az utazásról Joó Sándornak szép beszámolója maradt fenn. Ebben így összegezte a látogatás tapasztalatait: „Nemcsak érdemes, de Isten-től rendelt feladat az, hogy mi innen a budai Pasarétről szeretettel gondoljunk az erdélyi Pasarét felé, vállaljuk tovább az áldozatot, hogy ott távol akadálytalanul növekedhessék az Isten dicsősége.” – Ennyit tudhatunk meg erről a testvér-gyülekezeti kapcsolatról a Pasaréten található feljegyzések alapján.

Érdekesen egészítik ki, és igazolják mindezt vissza a Mikóújfalu található feljegyzések. Az utóbbi időben *Ajtony Artúr* lelképásztor testvérünk látogatta meg néhányszor Budapestről ezt a gyülekezetet. Úgy tapasztalta, hogy ennek a rövid idejű, néhány éves kapcsolatnak az emléke most is él. Ő *Egyed Sándorné* lelkészntől megkapta annak a jegyzéknek a másolatát, amit ott vezettek a parókia építésére kapott adományokról. Ebből kiderül, hogy Pasarét 1942-ben 800 pengőt, 1943-ban 500 pengőt küldött, de még 1944-ben is eljuttatott 280 pengőt, pedig a Székelyföldet már 1944 őszén elfoglalták a szovjet és román csapatok. Ezt a támogatást Pasarét úgy tudta adni külön gyűjtés segítségével, hogy közben maguk is éppen hogy felépítették a templomukat, és itt is éppen a saját parókiajukat építették. (Ezeket az összegeket legalább 1000-rel, de talán még többel is kell szorozni, hogy mai forintban megkapjuk az értéküket.)

Az adakozók névsorát tekintve azonban a legmeglepőbb az, hogy abban nemcsak Pasarét szerepel, hanem szinte országos ügy lett ennek a kis székely falunak a megsegítése. Maga a budapesti kormány a pasaréti adománynál jóval nagyobb összegekkel támogatta a mikóújfalu református egyházat, bizonyára más székely falvakkal együtt, valamilyen országos program keretében. A Belügyminisztérium adománya 1942-ben 10.000 P, 1943-ban 5.000 P, 1944-ben ismét 10.000 P volt. Ezen kívül a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium is adott 1943-ban és 1944-ben támogatást, mindkét évben 999 pengőt. Debrecen város 1943-ban 500 pengőt küldött.

A hivatalos támogatáson kívül nagyon sok református egyházközség nevével találkozhatunk a névsorban. Budapestről Pasaréten kívül számos más nagy gyülekezet is itt van, a Budai, a Baross téri, a Kálvin téri stb., de pl. az akkor még csak Pest környé-

kinek számító Rákoshegyi is. Az egész országból szinte fel sem lehet sorolni a kisebb-nagyobb összeget küldő református gyülekezeteket, a nagyobb városok, mint pl. Törökszentmiklós, Balasagyarmat, Győr mellett a kis falvak, mint pl. a Zemplén megyei Gesztely, a Baranya megyei Terehegy, vagy a Bihar megyei Csökmő egyházközségeit. Ott vannak a szintén nemrég visszatért felvidéki gyülekezetek is, mint a Komárom megyei Izsa, a Bars megyei Garamszentgyörgy és Kárpátaljáról Ungvár. A támogatások összege is jelentős, kb. a tízszerese azoknak az összegeknek, mint amit pl. a pasaréti gyülekezet kapott a templomépítésre más gyülekezetektől.

Az adakozó magánemberek között természetesen a legnagyobb csoportot a helyi gyülekezet tagjai teszik ki. Mikóújfaluból összesen 35 személy adakozott, a legtöbben, a lehetőségeikhez képest, 5-10 pengőt. De látható, hogy ebből egyedül nehezen jött volna össze a kívánt összeg, szükség volt a külső segítségre. Az adakozók között számos ismert, számunkra kedves nevet fedezhetünk fel. Pasarétről még egy külön személyes adomány jött, dr. Kelemen Béla Nemzeti Bank főellenőrtől, aki az első presbitérium tagja volt. Joó Gyula, a kecskeméti református jogakadémia professzora, Joó Sándor lelkipásztor édesapja nagyobb összeget, 50 pengőt küldött. Ő ebben az időben kecs-

keméti főgondnok és egyházkerületi főjegyző is volt. Egy másik adakozóban, vitéz Imre Jánosnéban Hódmezővásárhelyről a későbbi pasaréti presbiter, Imre Lajos édesanyját ismerhetjük föl. Megtalálhatjuk a névsorban az ő nagybátyját, Imre Sándort is, aki a kaposvári mezőgazdasági szakiskolának, a mai egyetem elődjének alapító igazgatója volt.

Debrecenből teológiai professzorok, Csánki Benjámin, Kállay Kálmán és a volt erdélyi püspök, Makkai Sándor adakoztak. Az adományozók között találjuk Kiss Ferenc orvosprofesszor, a híres anatómus, hívő gyülekezeti vezető, és Batiz Dénes hívő orvos nevét is. Külön megemlíti, hogy az egyik név mellett nem lakcím, hanem csak a tábori posta száma van, tehát az illető a front-ról küldte el támogatását.

Ez a széles adakozói kör valószínűleg nem valami hivatalos országos szervezés eredménye, hiszen sok ilyen gyűjtés lehetett akkoriban más erdélyi gyülekezetekkel kapcsolatban is. Inkább személyes, családi, baráti vagy egyházi kapcsolatok révén terjedhetett el a kérés híre az országban. Az adakozókat azonban összekötötte ugyanaz az érzés, hogy segíteniük kell nemzet- és hittestvéreiknek, és ez az érzés kitartott az újraegyesülés örömmámorában ugyanúgy, mint a fenyegető összeomlás árnyékában is. Abban az időben, amikor – Illyés Gyula szavaival élve – „hazák vesztek el”, ez a gyűjtés egy másik, romolhatatlan ország valóságáról tanúskodik, Jézus tanítványai lelki hazájáról, amely nem veszhet el soha. Nekik szól a biztatás:

„Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot” (Lukács 12,32).

Viczián István pasaréti presbiter

Jövő és megmaradás

feladatai? A válaszban egyértelműen kijelölte a feladatot: Erdélyben magyar református keresztyéneket kell nevelni. Addig lesznek magyarok Erdélyben, amíg reformátusok maradnak! Kiemelten fontos a fiatalok nemzeti öntudatra juttatása. Nagyon fontos feladat elsősorban gyülekezeti szinten jövőkép meghatározása, stratégia kidolgozása, melyben lényeg az előretételezés, és az, hogy mindig lássuk a következő lépést. Ki kell választani a biztos pontokat, de azt is tudni kell, hogy ezek gyülekezetenként mások és mások. *A gyülekezeti stratégiákból épülhet fel az egyházszervezet magasabb szintjeinek a reális programja.* Fontos feladat egymás segítése a sebek bekötözésében, de alapvető feltétel, hogy akarni kell a gyógyulást. Záró gondolatként hangzott el, hogy kegyelmi időben élünk – még lehet érezni a nagy idők áldásait –, de most nekünk is akarni kell. A mostani adatok szerint 8250 presbiter szolgál az Erdélyi Egyházkerületben és kb. 142.000 család él a gyülekezetekben. Ha értő fülekre találtak, és széles körben továbbadásra kerülnek az előadásban elhangzott gondolatok, akkor jó reménységünk lehet az erdélyi magyar reformátusság jövőjéről és magmaradásáról. *Floriska István*, a területi szervezet elnöke beszámolt az egyházmegye tevékenységéről, és hasznos tapasztalatcserét jelentett a gyülekezetek küldötteinek megbeszélése azokról a pozitív tapasztalatokról, melyek bizakodásra adhatnak okot és például szolgálnak a körzet presbiteri közösségei számára. Jóleső érzéssel tapasztaltuk, hogy igen szoros, konstruktív együttműködés valósul meg az egyházmegye vezetése és a presbiteri szövetség elnöksége között.

Megtisztelő lehetőség nyílt a határon átvéelő presbiteri szövetségi kapcsolat történetének, a kolozsvári és a békési területi szervezetek együttműködésének rövid bemutatására és a közös köszöntési forma (Áldás-Békesség-Istentől) használatának ajánlására.

A program végén *Antal Csaba*, a helyi gyülekezet lelkipásztorja – akinek művészi fotográfiáiban gyönyörködhetünk a szálláshelyül szolgáló Bethlen Vendégház falain, s amelyek egy része a gyülekezet honlapján is megtekinthető –, mutatta be a györgyfalvi református közösséget, és kért áldást a konferenciára.

A tradicionális erdélyi vendéglátás ízeit és szeretetét élvezhette a békési területi szervezet teljes elnöksége, azzal a jó érzéssel búcsúzva, hogy a magyar reformátusság jövőjéért felelősséget érző és vállaló testvéreink imádsága és igyekezete Isten kegyelmének ajándékaiként reményt adhat a gyümölcstermesztésre, a mi szolgálati lehetőségünk pedig az értük való buzgó fohászkodás.

Dr. Tóth János

Küldetés és identitás

Április 16-án Battonyán dél-békési kisköri konferenciára került sor az 1883-ban eklektikus stílusban épült puritán barokk belső képvisező templomban. A nyitó áhítat szolgálatát *Feketéné Fülep Anett*, a kunágotai gyülekezetben szolgáló lelkipásztor végezte Ézsaiás 65,17-19. verseinek üzenetét tolmácsolva. Pünkösdhöz közeledve az istentisztelet örömet sugárzó feladatára hívta fel a figyelmet, hangsúlyozva, hogy minden új kezdet örömforrás lehet, és Isten mindig újat akar kezdeni népével. Bennünk is elkezdődhet az új teremtés, ne fosszuk meg magunkat tőle.

A programban két előadás szerepelt: az elsőben *Katona Gyula* esperes az egyház helyzetét és küldetését az ApCsel 27,14-26 versei alapján Pál és útítársainak hajótörés előtti helyzetét mutatta be, és Pál vallomását értelmezve tette fel a kérdést: Miért van Isten népe a világban? A válasz egyértelmű: az evangélium hirdetése a küldetés. Arról kell bizonyosságot tenni akié vagyok, akinek szolgálók, akiben

hiszek. Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot, de akkor is, ha nem az evangéliumot hirdetem! Istennek célja van a viharral, de a reménytelenségben nem a reménytelenségre, hanem az Úrra kell nézni. Az egyház nem a hajó, de a hajón ott van az egyház. Bár a hirdetés és a látható Ige a templomban jelenik meg, az egyház nem szorulhat be a templomba – a rászoruló személyes lelkigondozása, az élet- és jellemformáló tanítás és a társadalmi szerepvállalás ma is aktuális. Kerülni kell a szélsőségeket és a szereptévesztést a közéleti megjelenésben. A múlt elleni prédikálás helyett az előremutató prófétai szolgálatot kell betölteni: az eljövendő Jézusra kell mutatni, hiszen az igazi prófécia Isten ígéreteiről beszél. Problémát jelent, hogy az igehirdetésekből elveszett a prófétai erő! Nem a környezetet, hanem az emberi életet kell megváltoztatni. Ehhez egyértelmű, kemény döntésekre van szükség, hogy a sodródást elkerüljük – a tömegekkel szembe kell menni, s választani a bűn vagy Isten szolgálata kö-

Presbiteri Konferencia Tiszaújvárosban

Amíg a gyülekezés történt, a korábban érkezettek idejük hasznos eltöltéseként énekeltek a 395. dicséretet, majd a 397. dicséretet.

Victorné Kardos Erika, a Területi Szervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket, és felkérte *Szónyi Tamás* esperest a konferencia megnyitására.

Esperes úr a Jelenések könyve 2,19 versével nyitotta meg a konferenciát, és kihangsúlyozta, hogy a húsvét tanulságából erőt nyerünk életünk folytatásához.

Ezt követően *Bráz Gy.* polgármester úr köszöntötte a konferencia résztvevőit.

A város történetét említve, 50 éves évfordulóját ünnepelte a város, amikor *Csomós József* püspök úr kijelentette, hogy az előző rendszerben Tiszaújváros templom nélküli város volt, de ma már a templomok városa.

A gyülekezet énekkarának műsora színesítette a konferenciát, *Birtalan Judit* karnagy vezetésével.

Dr. Varga István a gyülekezet lelkipásztora Lukács 10,1-2 alapján tartotta áhítatát. Igemagyarázatában kiemelte, hogy amikor Jézus ezt a példázatot mondta, a 12 tanítványon kívül még 70-en voltak. A tanítványok Jézus küldöttei, akik nem csak küldöttek, hanem szolgálk is voltak. Nekünk presbitereknek így kell szolgálni. Minket is Jézus küld. Nekünk az Ő parancsát kell teljesíteni. Aratni csak ott lehet,

ahol el lett vetve a mag. Nekünk annak az aratásnak a szolgálatát kell elvégezni, melyet Isten ültetett. Isten áldását kérte a konferencia résztvevőire.

Pásztor Gyula akadémiai lelkész „*A húsvét ereje a szolgálatban*” címmel tartotta meg előadását. Előadását imádsággal kezdte. Majd a Máté 28,1 ige alapján kiemelte, hogy a húsvét erőt jelent a szolgálatban. A húsvét ereje az az erő, ami az események mögött van. Jézus feltámadásának csak a jelei voltak láthatók. A természeti jelenségek jelezték, hogy mi fog történni, hogy győzelem legyen a halál és a bűn felett. Jézus ezt az erőt felkínálja a szolgálatunkra is. A húsvét ereje a mindennapi életben a halálán át érvényesül, hogy Krisztussal együtt én is keresztre vagyok feszítve. Az önbizalom, az önsajnálát ne érvényesüljön bennünk. Minél jobban érvényesül bennem a Krisztus akarat, annál jobban van bennem az az erő, amitől hitelesebb vagyok. Krisztus megváltoztathatta volna ezt a világot, de Ő ezt ránk ruházta, hogy ne legyünk tétlenek, hanem szolgáljunk neki az Ő utasítása alapján. Ő küld bennünket, hogy tegyünk tanítványokká minden népeket, mert övé a hatalom, és velünk van a világ végezetéig. A húsvét maga a Krisztus.

Dr. Szilágyi Sándor országos ügyvezető elnök köszöntötte a konferenciát. Az igehirdetést méltatta, és az előadást, valamint az imádkozó közösség erejét. Örüljete, hogy a nevetek fel van írva a menyegyekben. Kifejezte örömét, hogy minden reményét felülmúlta ez az új templom, aminek összetartó ereje van.

Ez után az újonnan kiadott presbiteri füzetek terjesztéséről beszélt.

Ezt követően csoportbeszélgetésekre került sor. Négy csoport tartott egymás között eszmecsere, aktuális témákról és a gyülekezetekben történő eseményekről. A csoportbeszélgetések után szeretetvendégséggel fejeződött be a konferencia.

Simon István,
a területi szervezet titkára

zött – zárta az előadó tartalmas gondolatait az egyház mai helyzetéről és küldetéséről.

A második előadásban *Dr. Tóth János* megyei elnök a korszellem és a református identitás kapcsolatát világitotta meg. A modernizmus és a posztmodern kor jellemzőinek bemutatása után Sebestyén Jenőt idézve hangsúlyossá tette, hogy a kálvinizmus nem tud kibékülni a korszellemmel, és hogy ezt a harcot eredményesen megvívhassa, „*a maga ideáljainak tiszta ismeretére, szeretetére és szolgálatára van szüksége*”. Ezeket az ideálokat találhatjuk meg református identitásunkban. A hitvallások és hitelvek tömör felvázolása után kiemelésre került a református keresztyén név magyarázata, a „református” mint jelző hangsúlyozása, amelynek fontos tulajdonsága a valahová tartozás kifejezési lehetősége. Ezt a kötődést töltheti be a gyülekezethez, a közösséghez való tartozás. A református identitás ezért nem fogalmi absztrakció, nem tantétel, hanem az Igéhez való folyamatos viszony a keresztyén hagyományban. Ebben a hagyományban kell részt venni, és az Ige alapján folyamatosan reagálni rá a magyar reformátusság egységében – hivatkozott az előadó *Köntös László* gondolataira. Szó esett a közeledés és elhatárolódás feszültségéről, az ökumené helyzetéről Joó Sándor és Pásztor János ide vonatkozó idézeteivel. A jövőre nézve biztatásul Ravasz László közel 100 éves gondolatai hangzottak el: „*Van kálvinizmus és bizonyosságot, életbátorságot, hősies és vidám győzelmet ígér mindazoknak, akik keresik a teljeseget, az egészet, a tökéleteset, akik szeretik az önállóságot és vállalják a felelősséget, akik többre becsülik a szellemet, mint a testet, de azért bátran döntenek a láthatatlan dolgok valóságá*

mellett, mindazoknak, akik akarják a teljes, súlyos, szabad és önálló életet, az igazi keresztyén életet. Soli Deo Gloria!”

Az előadások után aktív és tartalmas beszélgetésre került sor, melyet *Kovács Árpád*, a vendéglátó gyülekezet lelkipásztora moderálta. Örömkre, a 60 résztvevő között köszönhetjük *Venter Miklóst*, az Arad megyei területi szervezet korábbi elnökét, jelen alelnökét, aki Battonyán lakik. A konferencia kisugárzása azt az érzést közvetítette, hogy a dél-békési kis létszámú gyülekezetek életében a Szentlélek ünnepi ajándékot készített erre a napra. A konferencia utáni vendéglátás szeretete és a beszélgetések az ezért való hálaadás jeleit érzékeltették.

Dr.T.J.

„Amíg a fa hajszálygökerei élnek, addig él a fa. Ha elhal a kis település, elhal a nemzet is.”

Örök a vártán

Egy csendes, március eleji vasárnap délután a fehérgyarmati Kölcsey Ferenc Református Általános Iskolában a Szatmári Református Egyházmegye 300-nál is több presbitere és lelkipásztora gyűlt össze a hetvennégy gyülekezetből, hogy együtt álljon meg Isten színe előtt útmutatást, bátorítást keresve.

Szalay Kont esperes maga is fontosnak tartja dr. Fekete Károly püspök által meghirdetett „Hirdesd az Igét!” programot, melyhez idén tavasszal a felnőtt- és presbiterképzés keretében csatlakozott a Szatmári Egyházmegye. „Órálló” – többes jelentése van ennek a bibliai fogalomnak. Az órálló mindig is fontos szerepet töltött és tölt be egy közösség életében. Templomaink tornyainak kémlelőnyílásai a „kiszvigyázó” és a „nagyvigyázó” máig emlékeztetnek arra, ahogyan egykor ezeken keresztül szemmel tartották a határt aratás idején, észlelve és jelezve, ha valahol tűz ütött ki. Szép képként jelenik meg Mátészalka város címerében is, melyben a fél lábbon álló daru karmai között egy követ tart, hogy éberségét megőrizze. Ha figyelme lankadna, s a kő a vízbe csobban, álmából ébred és ébreszt.

Köszöntésében az esperes kihangsúlyozta: történelmi időköt élünk, vége van a „boldog békeidőknek”. A keresztyén embert, a gyülekezetet veszély fenyegeti. Támadják, elüldözik testvéreinket. Európa más országaiban már nem úgy ünnepelek a karácsonyt, mint korábban. Az Európába érkezők – a XVI. században gyakran hallott – „Allah akbar” (Allah a leghatalmasabb!) csatakiáltással érkeznek az öreg kontinensre. Erre a jelenségre is figyelniünk kell, és ha már a kiválasztottak közé tartozunk lelkeszként, presbiterként, akkor órállóként észre kell vennünk a változásokat, s tenni kell azért, hogy gyülekezeteink hitben erősek legyenek. Ebben a megváltozott helyzetben kell újraértékelni feladatainkat. Másik fontos dolog, hogy az órálló tisztre kiválasztottak – követhetők, követendőek legyenek. A gyülekezetek bölcsességét mutatja, ha olyan személyeket bíznak meg feladatokkal, akikről tudják, hogy alkalmasak arra, hitben erősek, és példát mutatnak életükkel.

Lakatos Illés tyukodi lelkipásztor igehirdetésében Ezékiel próféta példáján mutatta be, hogy az órállónak ébernek kell lennie, figyelmeztetnie kell a népet. Nem csupán önmagáért felelős. Osztozik népe sorsában, sokszor a bátorítás, a biztatás, sőt a vigasztalás Igéit is hirdetni kell.

Szabó Béla jánkmajtisi lelkipásztor előadásában az órállók fe-

lelősségéről beszélt, sorra véve a bibliai Igéket, egyházunk törvényeit, a presbiteri eskü szövegét. Elmondta: feladatunkat az határozza meg, Aki elhívott bennünket. Ezt az elhívást kegyelméből elfogadhattuk. Nem tisztségre, hanem feladatra vagyunk elhívva. Kiemelte a Heidelbergi káté 55. kérdés-feleletét, hangsúlyozva a presbiterok, gondnokok felelősségét: „Mit értesz a szentek egyesítésén? Először, hogy minden egyes hívő, mint tag, az Úr Jézus Krisztusnak, minden ő javainak és ajándékainak osztályrészes, továbbá, hogy ki-ki kötelességének ismerje, hogy Istentől nyert ajándékait készséggel és örömmel a többi tag javára és üdvösségére fordítsa.” Kitért arra, hogy a *bőjt* nem rólunk és a húsról szól, hanem *Istenről és rólunk*. Mondanivalóját arra a kérdésre, hogy mi az órálló felelőssége, feladata, így foglalta össze: „A másik ember. Ő a te feladatod.”

Ezt követően 12 kis csoportban beszélhették át a résztvevők, mit látnak örhelyükön, mit értettek meg az előadásokból, mit visznek haza saját gyülekezetükbe. Sokan beszámoltak az elnéptelenedő kistelepülések órálló közil arról, hogy a „gyülekezet az utolsó összetartó erő”. Gyakran felteszik a kérdést: „Kinek csinaljuk?”

Problémaként említették a gyakran megtapasztalt közönyösséget, kilátástalanságot, a fiatalok elvándorlását. Örömteli, hogy még megvan az a mag, amelyet, ha akarnánk, se tudnánk kizavarni a templomból.

Nagy Zsigmond nemesborzovai presbiter szavait hadd idézzem: „Amíg a fa hajszálygökerei élnek, addig él a fa. Ha elhal a kis település, elhal a nemzet is.”

A szünetben Alexa Imrét, egyházközségiunk, a Kertvárosi Református gyülekezet gazdasági gondnokát is sikerült szóra bírnom. Érdekes kijelentéssel kezdte beszélgetésünket: „Valljuk be, nagyon lelkészcentrikussá váltak gyülekezeteink, s e mögött több évtizedes beidegződés rejlik, pedig a presbitereknek konkrét feladataik vannak egy-egy gyülekezetben. Ez érvényes a hitélet erősítésére, a gyülekezet gazdasági és lelki életére, épített értékeinek gyarapítására, megóvására is.

Ugyanakkor a lelkipásztoroknak is fel kell ismerni és bízni kell a presbiterok civil szakmai hozzáértésében, felkészültségében. Ennek a konferenciának ez az egyik nagyon fontos pontja lehet, és előre vihet bennünket, órállókat.”

A záró evangélizációban Egressi Lászlóné penyigei lelkész nő bátorító, igei üzenetet tolmácsolt felénk: Ahhoz kell fordulni, aki tud segíteni, gyógyulást adni. „Lehet és kell is egymás között beszélni az egyház és a világ dolgairól, de mindenekelőtt Őt kell keresnünk.” Várnunk kell, s figyelni, mit mond az Úr. Ez feltételezi a Vele való őszinte kapcsolatot, s az engedelmességet. Nemcsak a fülünket, hanem a szívünket is nyitva kell tartanunk. Külön kiemelte szolgálatában: „Az Istennel való élő kapcsolat a hiteles szolgálat alapja, enélkül csak bitoroljuk a tisztséget”.

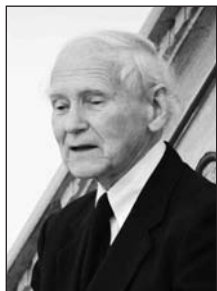
Szabó Béla lelkipásztor szavaival hadd zárjam beszámolómat: „Az egyház hitelességét az órállók mérlik le”. Kívánom, hogy a Szatmári Református Egyházmegye valamennyi „órállója” hiteles közvetítője, előremozdítója legyen Isten ügyének, Igéjének!

Zsoldos Barnabás

(Forrás: Reménységár)

Magyar szívünk szomorúságát gyógyító cigánygyülekezetünk

D. SZABÓ DÁNIEL

Az a reménységem, hogy Kedves Olvasóinknak egészen más tapasztalatai lehetnek, mint amelyről most itt beszámolok. Ahány ház, ahány vidék, annyi magatartásbeli különbség is adódhat.

Hosszú idő óta heti, olykor napi gyakorisággal Sárospatak és Budapest között ingázom. Istentől kegyelmesen kapott évek,

méltatlanul is megmaradt missziói, szervezeti jellegű tennivalók, kapcsolatok Budapest felé, nyugati irányba húznak. A Presbiteri Szövetség központja, az Evangéliumi Alians, az „Ez az a nap” alkalmi, és az OM (Operation Mobilisation) nemzetközi rendezvényei, havonkénti felekezetközi imacsoportunk itt érhetőek el. Ez az irány olykor Dunántúlig, Pápaiáig is eljuttat nagy örömmel.

Ennek az iránynak két oldalága a nyugatfelvidéki-komáromi központú testvéri világunk, illetve a mai határainktól délre eső, szláv tengerben vergődő népünk közössége. Az ifjabbak érdekében szükséges megjegyeznünk, hogy ezt a világot egy tíz évig húzóódó háború szaggatta szét, és benne a mi közösségeinket is. A sebeket a háború ejtette, ennek kezelésében viszont mi itthoniak voltunk és vagyunk máig erőtlenek, akár további fertőzéseket is okozva. *Rossz diagnózishoz rossz terápiát szabunk. Tegyen az Úr mindnyájunkat valóban gyógyítóvá és a végzendő feladatra nézve elkötelezetté és szabaddá.* A megmerevedett stratégiánkat a szolgálattevőket és gyülekezeteket is feloldó, megerősítő lelki gondozásnak kell felváltania.

Kelet felé a Pataki Kollégium, benne a teológia, a presbiteri képzés, a cigány gyülekezeteink, a koreai testvéreinkkel végzett közös szolgálat és a kárpátaljai alig maroknyi, s mégis meghatározó sorsú, erejű népünk küzdelme, testi-lelki rokonaink szeretete vonják szívemet, a születésektől a temetéseikig. Hasonló érzésekkel a Felvidék keleti része, Királyhágó egészen Kolozsvarig, a székelyföldre, évtizedek hosszú során kiépült kapcsolatok húznak, köteleznek el.

Ha nagyon sürgős a tennivaló, akkor a 4⁰⁰-es vonattal Patakról Pesten vagyok 8⁰⁰ órára, és 12 órakor visszaindulva 16⁰⁰-kor már ismét Patakon lehetek, ahol már várnak koreai testvéreim, hogy 17⁰⁰-re ott lehessünk valamelyik cigány gyülekezetben.

Az elmúlt kedden késéssel érkeztem Pest felől és gondoltam, nem utazom már Patakiig, majd onnan vissza autóval, hanem leszállok *Olaszliszkán* és felmegyek gyalog a cigány imaházig, mely mintegy 3-4 km-re van az állomástól. Az imaház a községek közötti főúton fekszik. Nagy a forgalom, majd felkerekedem egy autóra és így időben ott leszek az alkalmon.

Az autók nem is hiányoztak, egyik a másik után jött, és egyik fényesebb volt a másiknál, bennük szinte kivétel nélkül összesen egy-egy fiatallal vagy középkorú férfival. Hogy honnan jöttek és meddig mentek, azt nem tudhattam, leginkább nem is helyiek lehetek. Egy közös vonásuk mégis volt, szenttelen arccal, ki sem pillantva a kocsiból, érzéketlen bábukként ültek bent és hajtottak tovább. A Trabantok és öreg Ladák együttérző régi vezetőire emlékezve, egyre szomorúbb lettem a kocsiban ülőkre gondolva. Őszintén sajnáltam őket. *Hogy lettek ezekben a drága kocsikban ilyen szegényekké?!* Végignézttem magamon: konferenciáról jöttem, ünneppélyesen öltözve, fehér ingbe, kalappal, és újonnan kapott

diplomata táskámmal. Szóval nem kellett félni, hogy bepiszkolom a gyönyörű bőr vagy műbőr ülést. Nappal volt, délután 4-5 óra között nem volt riasztó sötétség sem, bár igaz, a két falun is átmenve szinte senkit nem láttam az úton, utcákon, mert a magyar falvakban az emberek és a gyermekek is bizonyos helyeken láthatóak csupán.

Remélem, senki nem gondolja, hogy nosztalgiazom, de 32 éven át a munkahelyemre is igen gyakran autós stoppal jutottam be, s a lelkipásztor húgom, *Szabó Mária* a zubogyi műemlék templom teljes felújítását és a hatalmas új parókia felépítését autós stoppal szervezte, ügyintézte és vezényelte le az Úr segítségével. Istenem, hogyan szegényedtünk így el lelkileg 10-20 év alatt? Hogyan lettünk ilyen közömbösek egymás iránt? Mivel magam is autóval közlekedem, „egy öreg szolgálati kocsival”, többnyire mindig – némelyek szerint – túl sok utassal telve, nagyon fáj a megtapasztalás. Törekedtem megérteni önmagunkat. *Ha a magzat sem fér el az édesanyák szíve alatt, miért férjen bele egy öregember egy új autóba?* Ki és mi ölte ki belőlünk, hogy milyen öröm valakinek segíteni, senkitől semmit nem várván, vagy akárcsak megmutatni nemes érzésünket?

A keresztyén etika így fogalmaz: az erkölcsi cselekedet jutalma önmagában van, vagyis abban, hogy amit tettünk, azt kegyelemből tehetjük. Ez a jutalom!

Mire a gondolataimban idáig jutottam, már el is értem az imaházunkat körülvevő cigány negyedet. Az út mindkét oldalán ők laknak ezen a tájon. Ahogy megpillantottak, mind hangosan kiáltottak, hívtak, csak legalább egy feketére, egy kólára, egy perc beszélgetésre menjek be közéjük, nézzem meg otthonukat, már régen várnak. Törekedtem mindenkit köszönteni, akár megölelni, s közben – milyen különös – *úgy éreztem, hogy a rideg szívű magyarjaink közül haza érkeztem melegszívű cigány testvéreim közé.*

Tudom, a lejegyzett megtapasztalás csak egy pillanatfelvétel volt, s magam is 100 magyar-magyar képről tudnék hálás szívvel beszámolni. Mégis kell, hogy ez a kép is fájjon, mert bizonyára nem csak szenvedő, de vétkező cselekvő résztvevője is vagyok olykor és voltam már ilyen helyzeteknek. Ezek aztán mindig visszavezetnek Isten kérdéséhez: „Hol van a te testvéred, Káin?” és Jézuséhoz: „Ki tehát a te felebarátod?”

Igen, ezek a kérdések segíthetnek jobban eligazodni és választ kapni a tapasztaltakra. Ha csak moralizálunk, nem jutunk messzire és az erősebb érvelést sem bírja el ez a rövidke írás.

Hiszen ezek a tovatűnő autóvezetők tulajdonképpen semmi törvényen kívülit nem tettek, semmi szabálytalant nem vétettek. Rosszabbak sem voltak, mint én, vagy bárki más, csak hiányzott belőlük valami, ami *más mérték szerint* belőlem, belőlünk, talán együtt az egész népünkben jelentősen hiányzik: *Isten-hiányunk van.* Hiányzik az Atya szíve, aki testvérként, legalább „embertestvérként” akar látni minket. Hiányzik az az indulat, mely volt a mi Urunk Jézus Krisztusban (Filippi 2), aki nem tekinti zsákmánynak, hogy korábban „drágább autóban” utazott, mint mi, de felvállalta az „apostolok lovát” is. Hiányzik az a segítő, vigasztaló szándék, melyet a Szentlélek bibliai nevében is hordoz (Parakletosz). Azért a legjobb, ha pünkösdre készülve még inkább imádkozunk és kérjük: *Uram, töltsd be az úrt az én szívemben és egész nemzetünk, népünk szívében. Segíts meghallani és megérteni az egyébként Krisztus Jézusban hívő szenteknek szóló Igét: „...teljesedjete be Szentlélekkel!”* (Ef 5,18).

Meghívó

A Magyar Református Presbiteri Szövetség meghívja tagjait, valamint a magyarországi és határon túli magyar presbitereket és minden érdeklődőt, hogy vegyenek részt

20. NEMZETKÖZI (KÁRPÁT-MEDENCEI) PRESBITERI KONFERENCIÁJÁN,

amely 2016. július 1-3. között kerül megrendezésre Miskolcon,

a Léway József Református Gimnázium és Kollégium dísztermében (Miskolc, Kálvin János u. 2.).

Témája: **A REFORMÁTUS PRESBITER HITVALLÁSOS FELELŐSSÉGE**

A konferencia programja

2016. július 1. (péntek)

- 15:30 Megnyitó áhítat
- 16:30 Elnöki megnyitó
- 16:40 Köszöntések a meghívott vendégek részéről
- 17:00 A reformáció történelmi gyökerei (ortodoxia, valdensesk, ferencesek, husziták) – *Dr. Buzogány Dezső, a Kolozsvári Hittud. Egyetem professzora*
- 17:40 Szünet
- 18:00 A református hit és a művészetek – *Dr. Békési Sándor, a KRE HTK docense*
- 18:40 Esti áhítat – *Hangóné Birtha Melinda lelkipásztor, Miskolc-Avasi Egyházközség*
- 19:30 Vacsora

2016. július 2. (szombat)

- 07:30 Reggeli imaközösség
- 08:00 Reggeli
- 09:00 Reggeli áhítat
- 09:30 A presbiter felelőssége a gyülekezet hitvallásosan református jellegéért – *Dr. Márkus Mihály ny. püspök*
- 10:00 A presbiter felelőssége a kálvini etika érvényesüléséért a gyülekezetben – *Dr. Tóth János, a Békési Területi Szervezet elnöke*
- 10:30 Énekkari szolgálat – *a Léway Gimnázium énekkara*
- 11:00 Kávészünet
- 11:20 Fórum a presbiteri felelősségről, vezeti *dr. Szilágyi Sándor ügyvezető elnök*

- 13:00 Ebédszünet
- 15:00 A gazdaságetika változása a reformáció hatására – protestáns történelmi modellek és trendek, kitekintéssel 2017-re... – *Dr. Békefy Lajos lelkipásztor, a Presbiter főszervezője*
- 15:40 Bizonyásgtétel
- 16:20 Kávészünet
- 17:00 A presbiter felelőssége az egyházközség missziójáért – *dr. Viczián Miklós mérnök, az MRPSz missziói elnöke*
- 17:40 A presbiter felelőssége az egyházközség gazdasági ügyeiért – *Szűcs Attila vállalkozó, a Zsinat gazdasági bizottságának tagja*
- 18:40 Esti áhítat – *Victorné Kardos Erika lelkipásztor, Nemesbikki Egyházközség*
- 19:30 Vacsora
- 20:30 Filmvetítés, *Életkérdések*

2016. július 3. (vasárnap)

- 07:30 Reggeli imaközösség
- 08:00 Reggeli
- 09:00 Felelősség a Kárpát-medence presbiteri egységéért, összegzés: *dr. h.c. Szabó Dániel elnök*
- 10:30 Záró istentisztelet, úrvacsora a Miskolc-Avasi templomban, *igehirdetéssel szolgál főtiszteletű Csomós József, a Tiszáninnen Református Egyházkerület püspöke, agenda: Hangó István avasi lelkipásztor*
- 12.30 Ebéd, búcsúzás

Jelentkezni lehet (nem csak presbitereknek, hanem egyháztagoknak is) a Szövetség irodájánál személyesen, e-mailen (szovetsseg@presbiter.hu) vagy telefonon (06-1-476-3211, fax is, mobil: 20/250-1428). **Jelentkezési határidő 2016. június 21.** Jelentkezéskor kérjük megadni a jelentkező szállás- ill. étkezési igényét. Elhelyezés kollégiumi szobákban. Határon túli testvéreink és házastársaik részére az utazás, a szállás és ellátás költségeit Szövetségünk állja. Belföldi testvérek részére az utazási költségeket számla ellenében megtérítjük. Részükre a szállás két éjszakára 2400 Ft, az étkezés költségei a teljes konferencia tartamára 5200 Ft-ot tesznek ki. Lehetőség van külön ebéd vagy vacsora igénybevételére is.

Budapest, 2016. május 27.

dr. Szilágyi Sándor s.k.
ügyvezető elnök

KÖSZÖNET ÉS KÉRÉS

Szövetségünk ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik 2014. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával Szövetségünket támogatták. Ez 2015-ben 104.512 Ft bevételt jelentett, melyet a tagjainknak kiküldött levelek postaköltségeire használtunk fel. Kérjük Kedves Testvérünket, hogy 2016-ban – amennyiben a 2015. év vonatkozásában adófizetési kötelezettsége áll fenn és Szövetségünket kívánja támogatni – az adóbevallással együtt kitöltendő rendelkező nyilatkozaton a társadalmi szervezetek számára felajánlható sja 1% sorába írja be

„A kedvezményezett neve: **MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG**

A kedvezményezett adószáma: **19675039-1-43**”

Egyúttal kérjük, hogy a másik, e célra rendelkezésre álló nyilatkozaton az egyházaknak felajánlható összeggel a **MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ**-at szíveskedjék támogatni. A kedvezményezett technikai száma: **0066**

Papír alapú bevallás esetén a borítékot ne felejtse el leragasztani és a leragasztásnál aláírni. Mind magunk, mind egyházunk nevében ezen adományát is nagyon szépen köszönjük!

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Március

1-jén a Bp.-Budai Református Egyházközség templomában tartott imareggelin Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk képviselte.

2-án ülést tartott Szövetségünk jogi bizottsága, a megújuló alapszabály véglegesítése céljából.

10-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban – a Barankovics Alapítvány szervezésében – *dr. Békefy Lajos és dr. Birkás Antal: Napjaink dilemmái – Protestáns válaszok* c. könyvének bemutatóján Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök képviselte.

12-én rendezte Szövetségünk évi rendes küldöttközgyűlését, melyről lapunk más helyén beszámolunk.

Ugyanezen a napon *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónkat a kárpátaljai Nagydobronyban a város díszpolgárává avatták.

18. és 20. között a németországi Holzhausen-Burbachban került megrendezésre az Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének 14. presbiteri konferenciája. Anyaországi szövetségünket *Váczai Gábor* szövetségi titkár képviselte. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

19-én került megrendezésre Szövetségünk és a Dunamelléki Református Egyházkerület 36. konferenciája, a Bp.-Józsefvárosi Református Egyházközség templomában, „*Tanulunk imádkozni*” címmel. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

Ugyanezen a napon Nagyváradon, a Püspöki Palota dísztermében *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónkat a Presbiteri Szolgálatért Díjban részesítette a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége.

20-án Szabadszálláson tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk bácskiskunsági egyházmegyei területi szervezete.

Ugyanezen a napon Törökszentmiklóson *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk a virágvasárnapi istentiszteleten, ill. az egyházmegyei presbiteri konferencián szolgált.

30-án *dr. Papp Vilmos* lelkipásztor, szerkesztőbizottságunk tagjának temetése volt Bajánsenyén. Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök és *Apostagi Zoltán* szerkesztő bizottsági tag, szerkesztő bizottságunkat *dr. Békefy Lajos PhD* felelős szerkesztő és *Békefy-Röhrig Klaudia* képviselte.

Április

2-án a Kossuth Klubban rendezték a Baptista Egyház médiakonferenciáját, melyen *dr. Békefy Lajos* felelős szerkesztőnk „*Keresztény bizonyágtétel az iszlám kultúrában*” c. előadást tartott.

3-án a Tiszaújvárosi Református Egyházközség templomában tartotta tavaszi presbiteri konferenciáját Szövetségünk dél-borsodi egyházmegyei területi szervezete „*A Hűsvét ereje a szolgálatban*” címmel, *dr. Pásztor Gyula*, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanára szolgálatával. Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök képviselte.

Ugyanezen a napon a Vértesaljai Református Egyházmegyében folytatódott a presbiterképzés sorozata. Az előadásra és a kiscsoportos beszélgetésekre a lovasberényi Inkubátorházban volt lehetőség. Az előadást, melynek témája az Újszövetség ismerete volt, *dr. Pecsuk Ottó* egyetemi adjunktus tartotta, melynek második részében külön kitért a presbiteriek szolgálatára az újszövetségi korban.

5-én a Bp.-Budai Református Egyházközség templomában tartott imareggelin Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk képviselte.

7-én *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök megbeszélést folytatott *Kohán Zoltánnal*, a Dunántúli Területi Szervezet al-elnökével az esedékes dunántúli tisztújításról.

9-én az erdélyi Györgyfalván körzeti konferenciát tartott a Kolozsvári Református Egyházmegye, melyen anyaországi szövetségünk képviselőjében részt vett a békési egyházmegyei területi szervezet elnöksége.

Ugyanezen a napon a Budapest-Külső-Kelenföldi Református Egyházközségben tartotta presbiteri továbbképző alkalmát a budapest-déli egyházmegyei területi szervezetünk, *Molnár Sándor* lelkipásztor szolgálatával a II. Helvét Hitvallásról.

16-án Debrecenben tartotta soron következő presbiterképzési alkalmát helyi területi szervezetünk, *dr. Fekete Károly* püspök szolgálatával. Az alkalom témája „*Református identitásunk*” volt.

Ugyanezen a napon Battonyán kisköri konferenciát tartott békési egyházmegyei területi szervezetünk.

Ugyanezen a napon Balatonfüreden tartott konferenciát a Dunántúli Nőszövetség, melyen *dr. Békefy Lajos* vetített képes előadást tartott öt reformációkorabeli női „hitvallórol”.

18-án készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

* * *

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: 2016. július 4. (hétfő). Megjelentetésre szánt írásait **június 27-ig** kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségre.

Váczai Gábor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, Dr. Kelemenné Farkas Márta, Dr. Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, [Dr. Papp Vilmos], Dr. Ritoók Zsigmond, Váczai Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos PhD.* Felelős kiadó: *Dr. Szilágyi Sándor.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. E-mail címünk: szovetség@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2700 Ft, Európa országai 5000 Ft, a tengerentúlról 5700 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Szó-Kép Nyomdaipari Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 450 Ft

Pünkösdi kiáltvány ökológiai reformációért

DR. BÉKEFY LAJOS

Jöjj, Teremtő Lélek! Veni, Creator Spiritus! – Hrabanus Maurus (776–856) gyönyörű és ősi, s az egész világkereszténységben énekelt, imádkozott Szentlélek-himnuszának kezdő sorai vezették fel azt a konzultációt, amit a görögországi Volos ortodox kolostorában, illetve teológiai akadémiáján tartottak március idusán az EVT szervezésében. A téma nem lehetett fontosabb, mint ez: „Ökoteológia, klíma igazságosság és élelmezésbiztonság”. Az emberiség jövője, túlélése szempontjából rendkívüli jelentőségű konferencián Manifesztumot, Kiáltványt fogalmaztak meg és tettek közzé a jelenlévők. Ez *Volosi Manifesztum* címen kerül be a 21. századi kereszténység történetébe (*Manifesto on an ecological reformation of all Christian traditions*). Itt most néhány fontos megállapítást és szempontját közöljük a kiáltványnak. Tesszük ezt nagy hálaadással Urunk iránt, hiszen ebben a témában már négy éve próféta látást adott Lapunk Olvasóinknak, amikor is szívükre helyezte az öko-reformáció ügyét. Szó szerint azt, amiről most a világkonzultáció résztvevői tárgyaltak görög földön. A *Presbiter így egy fontos ökoteológiai téma előfutárává és első hazai szószólójává lehetett* – áldott legyen érte Istenünk és Urunk Lelke, Aki szívükre és tollunkra adta ezt a témát. Lapunkban nem tudjuk terjedelmi okok miatt a kiáltványt közzé tenni, de ez másutt olvasható (bekefy.agnusradio.ro). Részlet:

„Most felhívunk mindenkit, aki a reformáció 2017 jubileumának részese kíván lenni, s mindazokat az egyházakat, amelyek örökösei a reformációnak, hogy:

- nyissák meg fülüket a perifériákon felhangzó kiáltások előtt éppúgy, mint a planétánk centrumaiban felhangzó előtt (Róma 8,19: *A teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését*);

- legyen kedvünk a tanulásra, és az ökumenikus partnerséghez a fiatalabb generáció megerősítésére az öko-teológia területén, a klímaigazságosság és az élelmezésbiztonság, valamint az ökológiailag fogékonyra tevő nevelés területén, hogy megtanulják: „*Ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával*” (Róma 12,2);

- kötelezzék el magukat a zöld egyházak nemzetközi hálózatának továbbépítésére, tanítsák azt az életstílust, ami a fair kereskedelem, az elégséges gazdaság elvét és az emberi család megbékélése elvét követi, „*és tagjaitok az igazság fegyvereiként szolgáljanak Istennek*” (Róma 6,13);

- szervezzék meg és ünnepeljék a teremtés hetét, ami szeptember 1-ével kezdődik, s ehhez társuljon böjtölés, elmélkedés, spirituális megújulást elősegítő szolgálat, amiben megerősödünk Isten teremtett világa iránti személyes és közösségi felelősségünkben, kapcsolódva az 1Mózes 2,15-höz, ahol *Isten az embert a kert és a föld művelőjévé és őrizőjévé rendelte*;

- mindenféle keresztény hagyomány és egyház hozzájárulását kérve az evangélium ökológiai dimenziójának a kibontásához és terjesztéséhez, ezért emlékeztetnek az efézusi levél üzenetére: „*Téljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével. Egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindenknek; ő van mindenek felett és mindenek által és mindenekben*” (Efézus 4,2-6).

Hálás szívvel és hittel ismerjük fel, hogy Urunk Szentlelke mi mindenre vezette el Lapunk Olvasótáborát. Már 2012. szeptember-októberi, reformációs számunkban megjelent az Ő inspirációjára írt cikk, aminek ez volt a címe: „*Mit tehetünk az öko-reformációért?*”. Majd 2014-

Szentlélek hívása

Nélküled csak könyv a Bibliánk:

Talán szebb, különb, mint sok másik,

De Igévé tüzedtől válik.

Nélküled Jézus ember volt csak,

És holtak maradnak a holtak,

De ha tüzed betölthet minket,

Megvilágítja értelmünket,

Látjuk Benne a Fiú-Istent.

Ki értünk odaadott mindent,

S legyőzve halált, bűnt és átkot,

Megváltotta a holt világot,

Hogy aki Megváltónak vallja,

Vele éljen, Ő úgy akarja.

S mi boldog tanúk, valljuk, éljük,

Mert üzenetét már jól értjük...

Jöjj Szentlélek, áradj ki reánk!

Nagy Kornélia

dolatoknak, amit Szalay László Pál telkibányai lelkipásztor, a hazai öko-gyülekezeti mozgalom egyik megalapítója írt. Egyszóval: csodálatos, ahogyan Urunk Szentlelke ma is munkálkodik, világméretben szinkronizál, összhangba hoz egymással, ugyanazt üzeni. A felhívás elhangzott. A mi dolgunk, hogy még nagyobb figyelemmel, imádkozva és dolgozva váltsuk tettekre az elkötelező szavakat – Isten dicsőségére, teremtett világunk megőrzésére, az öko-reformáció megvalósításáért!